

mittarien oston 80,000 markkaa, sähkölaitoksen laajentamiseen sähkövoiman antamiseksi raitiotiekäyttöön 450,000 markkaa, sähkömittarien oston 100,000 markkaa, sähkölaitoksen laajentamiseen 452,000 markkaa, Santa- ja Busholman tasotus-, laituri- ja viemäritöitä varten 1,700,000 markkaa, uutta mielisairaala varten 1,200,000 markkaa, Sörnäsiin tehtävää kunnan teurastamo varten 1,000,000 markkaa ja yleishyödyllistä rakennuslainarahastoa varten 2,000,000 markkaa sekä 1913 vuoden obligatsioonilainasta Helsingin raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön osakkeiden oston 4,708,224 markkaa eli siis yhteensä 13,336,624 markkaa.

Taksoitus.

XI pääluokan, Taksoitus, kohdalle merkittiin kunnan verovelvollisilta jäseniltä taksoittamalla otettavaksi määräksi 5,893,264 markkaa 76 penniä 1913 vuoden tulosaännön 5,348,310 markan 52 pennin sijasta.

C. Muut asiat.

Ratkaisemattomat asiat.

Esiteltäessä kaupunginvaltuuston diariin kirjoitettujen, joulukuun 31 päivänä 1912 ratkaisematta olevain asiain luetteloa 1) päätti 2) valtuusto huomauttaa rahatoimikamaria, että oli tarpeellista mahdollisimman pian sekä katsomatta kysymykseen asuntolautakunnan asettamisesta käsiteltäväksi ottaa kamariin lähetetty kysymys valvonnan aikaansaamisesta siinä kohden, että kieltä vastaanottaa asukkeja työväenasuntoihin asianmukaisesti noudatettiin.

Lausunto tonttien yhteenrakentamisasiasta.

Maistraatin vaatimaksi lausunnoksi kondiittori K. Fazerin tekemästä anomuksesta saada yhteenrakennuttaa Pursimieskadun varrella korttelissa n:o 120 olevat tontit n:ot 28 ja 30 päätti 3) kaupunginvaltuusto puoltaa myöntymistä mainittuun anomukseen.

Lausuntoja tonttien halkomisasioista.

Maistraatin vaatimiksi lausunnoiksi tonttien halkomisluvasta tarkoitavista hakemuksista puolsi kaupunginvaltuusto myöntymistä hakemuksiin, joita olivat tehneet:

osakeyhtiö Gamla murbruksfabriken 4) Eerikinkadun varrella korttelissa n:o 173 olevaan tehdastonttiin n:o 45 nähden, sillä edellytyksellä että luoteisen tontin asianomainen omistaja on velvollinen kustantamaan ehkä tarpeellisen yhdistämisen noin 20 metrin päässä tontinrajasta sijaitsevaan päälokaviemäriin, ja sillä ehdolla että kaupungille ei koidu kustannuksia kumpaisenkaan tontin liittämistä vesijohtoverkkoon; sekä

1) Valt. pain. asiakirj. n:o 1. — 2) Valt. pöytäk. helmik. 25 p. 36 §. — 3) Valt. pöytäk. huhtik. 1 p. 6 §. — 4) Valt. pöytäk. lokak. 28 p. 19 §.

tehtailija A. Liljefors ja talonomistajatar A. Soini ¹⁾ Metsästäjäkadun varrella korttelissa n:o 109 olevaan tonttiin n:o 6 nähden.

Sitä vastoin päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rahatoimikamarin antamain lausuntojen mukaisesti ehdottaa evättäväksi kauppias H. Reincken tekemää hake-
musta saada lupa Kaivopuiston Itäisen lehtotien varrella olevan tontin n:o 8 B halkomiseen.

Tehtyjen hakemusten johdosta myönsi kaupunginvaltuusto pitennettyä aikaa seuraavain tonttien rakennuttamiseen: Pitennetty tonttien rakennusaika.

kesäkuun 1 päivään 1914:

lakitieteenkandidaatti L. Hjeltille ³⁾ korttelissa n:o 523 sijaitsevaan Läntisen viertotien tonttiin n:o 27 nähden; ja

sahanomistaja N. Ahlgrenille ⁴⁾ korttelissa n:o 381 sijaitsevaan Loviisankadun tonttiin n:o 2 nähden;

lokakuun 8 päivään 1914:

Speranski osakeyhtiölle ⁵⁾ korttelissa n:o 228 sijaitsevaan Speranskien tonttiin n:o 9 nähden;

1914 vuoden loppuun:

Auroragatan n:o 7 osakeyhtiölle ⁶⁾ korttelissa n:o 407 sijaitsevaan Töölönkadun tonttiin n:o 2 nähden; ja

tehtailija E. M. Bonnille ⁷⁾ korttelissa n:o 379 sijaitsevaan Karjalankadun tonttiin n:o 15 nähden;

huhtikuun 16 päivään 1915:

perustuslailliselle työväenyhdistykselle ⁸⁾ korttelissa n:o 411 sijaitsevaan Hietaniemenkadun tonttiin n:o 6 nähden;

helmikuun 8 päivään 1916:

maalari A. J. A. Niemiselle y. m. ⁹⁾ korttelissa n:o 407 sijaitsevaan Nervanderkadun tonttiin n:o 9 nähden; sekä

huhtikuun 1 päivään 1918:

Helsingin raitiotie- ja omnibusosakeyhtiölle ¹⁰⁾ korttelissa n:o 358 sijaitsevaan Itäisen viertotien tonttiin n:o 53 nähden.

Tehtailija R. Helanderin maistraattiin antamassa ja maistraatin kirjelmässä huhtikuun 17 päivästä kaupunginvaltuustolle lähettämässä kirjotuksessa tehtyyn anomukseen hakijan omistaman, korttelissa n:o 228 sijaitsevan Ehrensivärdtien tontin n:o 10 vahvistettujen sisäisten rakennusrajain muuttamisesta laaditun asemapiirroksen mukaisesti päätti ¹¹⁾ valtuusto puolestaan myöntyä. Sisäisten rakennusrajain muutos.

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 11 p. 5 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 9 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. helmik. 25 p. 16 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. helmik. 25 p. 18 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. syysk. 9 p. 44 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 1 p. 15 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. syysk. 9 p. 21 §. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. toukok. 13 p. 35 §. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 14 p. 6 §. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. toukok. 13 p. 34 §. — ¹¹⁾ Valt. pöytäk. toukok. 13 p. 26 §.

Lausunto rakennusasiasta.

Sittenkun maistraatti oli joulukuun 18 päivänä 1912 antamallaan päätöksellä kieltänyt sairaalaosakeyhtiö Mehiläistä käyttämästä neljää yhtiön omistamassa, korttelissa n:o 185 sijaitsevassa Huvilakadun talossa n:oissa 14 ja 16 olevaa ullakkohuonetta asuinhuoneina sekä yhtiö tähän tyytymättömänä oli k. senaatilta anonut, että yhtiön sallittaisiin mainitussa talossa, niin kauan kuin sitä käytettiin sairaanhoitotarkoituksiin, pitää mainittuja huoneita henkilökunnan asuntona, oli senaatti vaatinut kaupunginvaltuuston lausuntoa asiasta.

Kun yhtiö oli huomauttanut että, jos voimassa olevain rakennusjärjestysten määräyksiä tässä tapauksessa noudatettaisiin, koituisi siitä erikoista vaikeutta puheena olevan sairaalan toiminnalle, jota oli voitu pitää voimassa ainoastaan yksityisen uhraavaisuuden avulla, sekä siihenkin nähden, että oli selvitetty puheena olevia huoneita voivan haitatta käyttää asuinhuoneina, päätti 1) kaupunginvaltuusto lausunnokseen ilmoittaa, ettei valtuusto puolestaan tahtonut vastustaa anottua rakennusjärjestyksistä poikkeamista, edellyttäen maistraatin voivan tähän yhtyä ja senaatin siihen myöntyvän.

Evätty esitys valtioavun anomisesta kaupungin käsityöläiskoulujen henkilökunnan eläkkeiksi.

Maistraatin kirjelmässä maaliskuun 19 päivältä ilmoitettiin 2) kaupunginvaltuuston tiedoksi, että k. senaatti oli edellisen helmikuun 28 päivänä nykyään jättänyt huomioon ottamatta valtuuston senaattiin tekemän alistuksen 3), että valtio ottaisi osaa valtuuston päättämiin Helsingin kunnan perustamain ja voimassapitämään käsityöläiskoulujen johtajain, opettajain ja palveluskunnan eläke-menoihin.

Kunnan palveluksessa olevain työntekijäin eläke-etu.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan joulukuun 10 päivänä 1912 oli palauttanut 4) kysymyksen eläke-edun varaamisesta kunnan palveluksessa oleville työntekijöille asiaa valmistelemaan asetettuun komiteaan, jonka tuli asiasta hankkia rahatoimikamarin lausunto sekä sitten lähettää se ynnä sen johdosta antamansa oma lausuntonsa valtuustolle, antoi komitea huhtikuun 9:nä päivätyn mietinnön 5) asiasta. Mietinnössä komitea esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

vahvistaa komitean laatiman, eräiltä kohdin muutetun ehdotuksen Helsingin kaupungin työntekijäin vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeen perusteiksi;

näiden perusteiden mukaan vuonna 1913 mahdollisesti suoritettavat vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeet maksettaviksi valtuuston käyttövaroista; sekä

1) Valt. pöytäk. helmik. 25 p. 7 §. — 2) Valt. pöytäk. huhtik. 15 p. 4 §. — 3) Ks. 1912 vuod. kert. siv. 203 ja seur. — 4) Ks. 1912 vuod. kert. siv. 205 ja seur. — 5) Valt. pain. asiakirj. n:o 21.

käskeä kaupungin työnantajalaitosten tehdä sellaisia muistoonpanoja kaupungin töissä olevista henkilöistä, että niistä saa mahdollisimman luotettavan selvityksen kunnan palveluksessa olevain työntekijäin eläkevaatimuksista.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä hyväksyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto komitean esityksen.

Siten vahvistetut eläkeperusteet olivat seuraavat:

Helsingin kaupungin työntekijäin vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeen perusteet.

1. Sille, joka, olematta eläkkeeseen oikeutettu kaupungin virka- ja palvelusmiehille vahvistettujen perusteiden mukaan, on työntekijänä tai muussa vastaavassa toimessa ollut kaupungin työssä ja siitä saanut pääasiallisen toimentulonsa, annettakoon, niillä muilla ehdoilla ja sillä tavoin kuin tässä alempana säädetään, vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkettä kaupungin varoista.

2. Työntekijä, joka on tullut 63 vuoden ikään sekä vähintään 30 vuotta ollut kaupungin palveluksessa, on palveluksesta erotessaan saapa vanhuuseläkettä 60 % palkkamäärästään. Kuitenkaan ei eläke missään tapauksessa saa olla 400 markkaa vähempi vuodessa.

Samanlainen vanhuuseläke annettakoon, kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan, poikkeustapauksissa ja kun erittäin hellittävät asianhaarat sen aiheuttavat, työntekijälle, joka on tullut 55 vuoden ikään ja palvellut 20 vuotta sekä lääkärintodistuksella näyttää olevansa työhön kykenemätön.

Jos ilmaantuu aihetta joillekin työntekijäryhmille toimensa laadun johdosta myöntää edullisempia ehtoja eläkkeen saamiseen oikeuttavaan ikärajaan ja palvelusaikaan nähden, voi kaupunginvaltuusto asianomaisen viranomaisen esityksestä vahvistaa erityiset perusteet siinä kohden noudatettaviksi.

3. Vanhuuseläke määrätään hakijalla kymmenenä eroamisensa lähinnä edellisenä kalenterivuonna olleiden palkkaolojen johdolla siten, että laskelman pohjaksi pannaan lähinnä suuremmaksi tasaiseksi kymmenen markan määräksi tasotettu keskipalkka niiltä kolmelta vuodelta, joina hakijalla ensiksi mainitun ajan kuluessa on ollut suurimmat palkkatulot. Kaupunginviranomaisten tekemillä, asianomaisten palkkaetuja koskevilla muistoonpanoilla on todistusvoima.

Palkkaan luetaan myöskin asunto ja muut luontoisedut kaupunginvaltuuston kohtuullisiksi arvaamin rahamäärin.

4. Palvelusvuosia laskiessa on palvelusajaksi katsottava se aika, minkä hakija kaikkiaan on toiminut kaupungin palveluksessa; kuitenkin ei kuu-kautta lyhempiä työkausia oteta lukuun.

Palvelusvuosia laskiessa ei saa vähennystä tehdä sellaisen palvelustoimen keskeytymisen johdosta, jonka on aiheuttanut säännöllisesti uusiintuva työvoiman vähentäminen, ellei sellainen keskeytys ole kestänyt kahta kuukautta kauempaa, ei myöskään taudin tähden, ellei loma ole yhteen jaksoon kestänyt vasta mainittua aikaa kauemmin. Myönnettyyn virkavapauteen nähden tutkii kaupunginvaltuusto, onko se aika luettava eläkkeensaajan hyväksi vai ei.

¹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 15 p. 21 §.

Ennen 18 vuoden ikää suoritettua palvelusaikaa ei oteta lukuun.

Jos kaupunki ottaa haltuunsa yksityisen omistaman laitoksen tahi liikkeen, on kaupunginvaltuuston asia tutkia, saako ja missä määrin siinä palveleva työntekijä, joka pysytetään kaupungin palveluksessa, eläkettä varten lukea hyväkseen aikaisemman palvelusaikansa.

Jos hakija on palveluksessa osottamansa käytöksen johdosta toimestaan erotettu, mutta sittemmin jälleen otettu kaupungin palvelukseen, on kaupunginvaltuuston asia tutkia, saako hän eläke-etuun nähdessä lukea hyväkseen sen ajan, minkä hän palveli ennen tuollaista toimestaan erottamista.

5. Jos vatedes vanhuuseläke otetaan yleisesti käytäntöön, on sellaisen eläkkeen määrä luettava pois työntekijälle näiden perusteiden mukaan tulevasta avustuksesta.

6. Työkyvyn pysyvän menetyksen tahi vähennyksen kohtaamalle, vähintään 15 vuotta palvelleelle työntekijälle voidaan antaa työkyvyttömyyseläkettä määrää, minkä kaupunginvaltuusto harkintansa mukaan kussakin eri tapauksessa kohtuulliseksi katsoo; kuitenkin että tuollaista avustusta ei saa myöntää, ellei hakijan työkyvyttömyyden vähenemistä ja sen varassa olevaa työansiomahdollisuutta arvata ainakin kolmanneksiosaksi, ei myöskään kun hakijan työkyvyttömyys on hänen itsensä tahallisesti tuottama.

Työkyvyttömyyseläkettä hakevan tulee, vaikka onkin näyttänyt lääkärintodistuksen, vaadittaessa kaupungin kustannuksella tutkituttaa itsensä asianomaisen viranomaisen määräämällä lääkäriellä.

7. Jos työntekijä on työssä kohdanneesta tapaturmasta saanut ruumiinvamman, maksetaan vahingonkorvausta asiasta voimassa olevassa laissa säädettyjen perusteiden mukaan; kuitenkin että, jos työntekijä edellä mainittujen määräyksien mukaan saisi sekä sanotun lain mukaisen vahingonkorvauksen että eläkkeen, viimeksi mainittua maksetaan ainoastaan se määrä, minkä se on vahvistettua vahingonkorvausta suurempi.

8. Hakijan eläkeoikeuden tutkii ja ratkaisee edellä säädettyjen perusteiden mukaisesti kaupunginvaltuusto. Eläkekirjan antaa maistraatti.

Eläkettä haetaan kirjallisesti tahi suullisesti siltä viranomaiselta, jonka alainen hakija on, ja on hakemuksen oheen pantava ikä- ja mainetodistus, selvitys siitä, kuinka kauan hakija on ollut kaupungin palveluksessa, sekä muut asiakirjat, joihin hakija haluaa vedota. Sittenkun hakijan esimestä on kuultu, lähetetään viranomaisen asiakirjat oman lausuntonsa kera rahatoimikamariin asianmukaista toimenpidettä varten.

9. Eläke luetaan siitä päivästä, jonka kaupunginvaltuusto asianhaarain mukaan määrää, sen kuukauden loppuun, jona eläkkeensaaja kuolee, sekä maksetaan kuukausittain.

Jos eläkkeensaaja on tuomittu vapausrangaistukseen kuukaudeksi tahi pitemmäksi ajaksi, ei hän saa kantaa eläkettä rangaistusajalta. Kaupunginvaltuuston asiana on tutkia, voiko eläke kokonaan tahi osittain tulla sinä aikana eläkkeensaajan lähimpäin omaisten hyväksi.

Oikeutta vanhuus- tahi työkyvyttömyyseläkkeeseen ei käy toiselle siirtäminen, ja eläkkeen saa maksaa ainoastaan eläkkeensaajalle itselleen tahi hänen lailliselle asiamiehelleen, ollen jälkimäisessä tapauksessa näytettävä todistus että eläkkeensaaja on elossa; ja on mainittu määräys eläkekirjaan pantava.

10. Nämä perusteet on hyväksytty olemaan voimassa toistaiseksi ja siksi kunnes kaupunginvaltuusto toisin päättää, kuitenkin että sellainen päätös ei saa vaikuttaa sitä ennen myönnettyyn eläkkeeseen.

Sittenkun maistraatti kirjelmässä toukokuun 13 päivältä 1912 oli valtuustolle lähettänyt rahatoimikamarin laatiman ehdotuksen kamarin, sen kanslian ja konttorin uudestijärjestämiseksi sekä kaupunginvaltuusto kokouksessaan seuraavan kesäkuun 11 päivänä oli pannut asian pöydälle ¹⁾, antoi valmistusvaliokunta asiasta maaliskuun 31:senä 1913 päivätyn mietinnön ²⁾. Siinä valiokunta lausui m. m. seuraavaa:

Rahatoimika-
marin kanslian
uudestijärjes-
täminen.

Perusajatuksena puheena olevassa ehdotuksessa oli, että rahatoimikamari vastedes enemmän kuin tähän asti olisi erittäinkin kaupungin raha-asioita valmistelevana keskuselimenä. Komitean mietinnössä huomautettiin, että olot olivat vuosien kuluessa kehittyneet siihen suuntaan, että kaupunginvaltuusto usein oli myöntänyt huomattavia määrärahoja varaamatta rahatoimikamarille tilaisuutta lausunnon antamiseen asiasta, ja olisi komitean mielestä siinä kohden muutos saatava aikaan. Paitsi että tuollaisen menettelyn oli katsottu olevan vastoin kunnallisasetuksen määräyksiä, pani se arveluttavassa määrässä uhanalaiseksi rahataloudellisten ja määräraha-asiain valmistelun yhtenäisyyden.

Valiokunta ei ollut voinut yhtyä tähän komitean esittämään lausuntoon. Mitä ensinnäkin tuli asian teoreettiseen puoleen eli siihen, että kunnallisasetuksen säännöksiä olisi sivuutettu vastamainitun laatusella menettelyllä, niin ei tämä väite näyttänyt pitävän paikkaansa. Kauttaaltaan käyvänä periaatteena kunnallisasetuksessa näytti olevan, että maistraatilla, kaupungin hallituksena, tuli olennaisessa määrässä olla juuri se toimivalta, minkä komitea oli tahtonut antaa rahatoimikamarille. Tosin oli kehitys nyttemmin käynyt siihen suuntaan, että osa puheenalaista maistraatin toimivaltaa ja tehtäviä oli siirtynyt rahatoimikamarille, joka tämän johdosta todellisuudessa oli vähitellen tullut toiseen asemaan kuin ainoastaan rahankanto- ja tililaitoksen, niinkuin kunnallisasetus näytti tarkoittaneen. Mutta tämän käytännön perusteella ei kunnallisasetuksen säännöksille tietenkään käynyt antaminen sellaista sisällystä, jota lainsäätäjä ei ollut niihin pannut. Mitä asian käytännölliseen puoleen tuli, saanee pitää kiistämättömänä, että kaupunginvaltuusto ainakin viime aikoina kaikkein useimmissa, voineepa sanoa kaikissa vähänkään tärkeissä rahakysymyksissä oli suonut rahatoimikamarille tilaisuuden lausua mielensä. Poikkeuksia tästä oli pääasiallisesti tehty ainoastaan terveyden- ja sairaanhoitoa varten pyydettyihin määrärahoihin nähden, mikä oli johtunut siitä, että nämä määrärahatarpeet tavallisesti olivat olleet erittäin pakottavia.

Rahatoimikamarin komitean lausuma, että oli näyttänyt ole-

¹⁾ Ks. 1912 vuod. kert. siv. 216 ja seur. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 31.

van kamarin velvollisuus kaikilla kunnallisilla aloilla sekä erittäin asetetuista hallituksista ja lautakunnista riippumatta ehdottaa toimenpiteitä, milloin ne näyttivät tarpeen vaatimilta, aiheutti valiokuntaa huomauttamaan, että asianomaiset hallitukset ja lautakunnat parhaiten tuntenevat, mitä tarpeita ja uudistusvaatimuksia niiden itsekunkin toimialalla esiintyi, sekä ettei niiden aloteoikeutta sentähden olisi näennäisestikään supistettava. Rahatoimikamarille oli sitä paitsi jo taattu aloteoikeus ohjesääntönsä mukaan.

Yhtenä rahatoimikamarin uudestijärjestämistä perustelevana syynä oli myös mainittu, että olisi toivottavaa, jopa tarpeellistakin, että kaupunginvaltuusto vapautuisi velvollisuudesta ratkaista erinäisiä vähemmän tärkeitä asioita, joiden käsittely valtuustossa herätti vähäistä mielenkiintoa ja sen johdosta usein toimitettiin summittaisesti, sekä että tuollaiset asiat sentähden olisi, sikäli kuin kunnallisasetus salli, jätettävä rahatoimikamarin ratkaistaviksi. Tähän valiokunta katsoi olevan huomauttaminen, että tuollaisten rahatoimikamarin lopullisesti käsiteltäviksi tulevain asiain ryhmitys nähtävästi olisi jossain määrin mielivaltainen; että asioilla, jotka ehkä näyttivät vähäpätöisiltä, kuitenkin eräissä tapauksissa voi olla tärkeä periaatteellinen kantavuus; että komitean tarkoittamain vähäpätöisempäin asiain lähettäminen rahatoimikamarista kaupunginvaltuustolle ei, näiden asiain yksinkertaisen laadun johdosta, yleensä tuottanut kamarille sanottavan paljon työtä; sekä ettei näiden asiain käsittely ja ratkaisu myöskään valmistusvaliokunnassa ja kaupunginvaltuustossa vienyt mainittavaa aikaa, sittenkun valtuustossa oli otettu käytäntöön nykyiseen tapaan laaditut esityslistat. Vaikka sanotun laatuiset asiat eivät kaupunginvaltuustossa voineetkaan herättää mainittavaa mielenkiintoa, oli kuitenkin myönnettävä, että parempia takeita asiain oikeasta ratkaisusta saatiin siten, että niitä, sittenkun rahatoimikamari oli ne käsitellyt, edelleen tutkivat sekä valmistusvaliokunta että valtuusto.

Laajaperäisempään rahatoimikamarin uudistukseen oli valiokunnan mielestä nyt ryhdyttävä sitä vähemmän, kun kaupunginvaltuusto oli viime aikoina päättänyt asettaa erinäisiä uusia hallituksia ja laitoksia, joille oli siirretty joukko niitä tehtäviä, jotka aikaisemmin olivat mikä missäkin määrin kuuluneet rahatoimikamarin toimialaan.

Ehdotetulla uudestijärjestämisellä tavoitellun tarkoituksen saavuttamiseksi oli pääasiassa ehdotettu, että rahatoimikamarin jäsenluku lisättäisiin kuudesta yhdeksäksi, joten kamarilla m. m. olisi tilaisuus jakautua jaostoihin, että kamarin puheenjohtajan asema ja työtehtävät järjestettäisiin toisin kuin nykyään oli laita, sekä että kamari vastedes työskentelisi jaostottain, että virkamiesten palkkoja korotettaisiin ja erinäisiä uusia virkoja perustettaisiin.

Ehdotus rahatoimikamarin jäsenluvun lisäämisestä saattoi sinänsä olla hyvin harkittu, ja sen tueksi olikin esitetty erinäisiä perusteita, joille valiokunta antoi tunnustuksensa. Valiokunta puolestaan ei kuitenkaan voinut yhtyä siihen syyhyn, joka olennaisesti näytti määränneen komitean kannan, eli että rahatoimikamari siten saisi tilaisuuden työskennellä jaostottain. Sellainen järjestys näytti valiokunnasta olevan vastoin kunnallisasetusta, joka ei edellyttänyt rahatoimikamarin jaoitteita.

Rahatoimikamarin puheenjohtajan vastaista asemaa koskevan kysymyksen ratkaisu näytti komitealle tuottaneen erittäin suuria vaikeuksia, minkä johdosta asiasta olikin lausuttu eriäviä mielipiteitä. Komitean enemmistön kannattamaa ehdotusta ei valiokunta kuitenkaan voinut puoltaa hyväksyttäväksi. Ehdotus että asetettaisiin sellaisilla oikeuksilla ja velvollisuuksilla varustettu henkilö kuin komitea oli tarkoittanut, näytti olevan omansa herättämään vakavia epäilyjä. Jos ylipäätään olisi mahdollista löytää henkilö, jossa olisivat yhdistettyinä ne laajat tiedot, se arvostelukyky ja se tahdikkaus, jota edellytetty virkatoiminta vaati, niin näytti joka tapauksessa epätietoiselta, oliko tuollainen henkilö saatavissa monessa kohden niin vaikeaan tehtävään kuin tässä oli puheena sekä virkaan, jonka pitäjä asetettaisiin sillä tavoin kuin tässä tapauksessa olisi tarpeellista. Ilmeisestikin kohtaisi vaikeuksia jo tarpeellisen enemmistön saaminen kaupunginvaltuuston tapaisessa monipäisessä seurakunnassa kulloinkin sopivimmalle ehdokkaalle, toimen täyttämisen määräytyksi, verraten lyhyeksi ajaksi, jonka umpeentymistä siinä edelleen pysyminen olisi uuden vaalin varassa, sekä itse toiminta, joka voisi aiheuttaa hankauksia erittäinkin kaupungin eri virastojen kanssa.

Ehdotus että rahatoimikamari järjestettäisiin neljäksi, jossain määrin erilliseksi osastoksi, jotka saisivat jonkinlaisen itsenäisen toimivallan, oli niinkään omansa herättämään epäilyjä. Mitä erittäin tuli ehdotukseen että rahatoimikamarin kansliaosasto valtuutettaisiin käsittelemään vähemmän tärkeät asiat, ei sellainen menettely ollut valiokunnasta näyttänyt soveltuvan kunnallisasetukseen, joka ei sallinut semmoista. Rahatoimikonttoriin perustettaviksi ehdotettujen uuden kamreeri- ja kassaosaston tehtävien erottaminen toisistaan pitäisi valiokunnan mielestä olla toimeenpantavissa tarvitsematta sitä varten perustaa uusia osastoja. Kaupungin asiamies oli valiokunnasta näyttänyt tarpeelliselta, mutta tuollaisen toimen perustaminen ei näyttänyt vaativan tämän johdosta perustamaan erityistä asiamiesosastoa.

Vaikka valiokunta siten oli ehdottanut komitean ehdotusta olennaisilta kohdilta evättäväksi, ei valiokunta kuitenkaan ollut tahtonut

kieltää, että eräät muutokset ja parannukset rahatoimikamarin sekä kanslian että konttorin työtapaan saattoivat olla aivan tarpeellisia. Tässä kohden ehken esiintyvän puutteellisuuden syy kuitenkin valiokunnan mielestä oli vähemmän kamarin kokoonpanossa kuin sen käsiteltäviin kuuluvain asiain valmisteluun käytettävänä olevain työvoimain riittämättömyydessä. Komitean mietinnössä huomautettiin, että rahatoimikamarin työtaakan ja vastuun pääpaino kohtasi kamarin kansliaa ja, voimassa olevan johtosäännön mukaan, etusijassa sen johtajaa, kamarin sihteerää. Valiokunta oli sitä mieltä, että olisi onnellisinta, jos uudistuspyrinnöt nyt suunnattaisiin kamarin toimivain työvoimain lisäämiseen. Siinä kohden oli valiokunta erikoisesti ajatellut, että rahatoimikamarin sihteerin rinnalle ja samaan asemaan kuin tämä asetettaisiin toinen sihteeri, jonka lähinnä tulisi valmistella teknillistä laatua olevia kysymyksiä, minkä johdosta hänellä tulisi olla tarpeelliset edellytykset tuollaisten asiain arvostelemiseen.

Kun valiokunnan puoltamat uudistukset eivät vaatineet muuttamaan rahatoimikamarin nykyään voimassa olevaa ohjesääntöä, esitti valiokunta, että ohjesääntö saisi edelleen pysyä voimassa sekä että tarpeelliseksi havaitut uudistukset toimeenpantaisiin laatimalla ohjesäännön rajojen sisällä uudet johtosäännöt rahatoimikamarin kanslialle ja konttorille sekä uusi vuosirahansääntö näille.

Asiaa uudelleen esiteltäessä palautti ¹⁾ kaupunginvaltuusto sen rahatoimikamariin, jonka tuli uudestaan laatia ehdotus voimassa olevan ohjesääntönsä puitteissa.

Tämän johdosta antoi rahatoimikamari syyskuun 8:ntena päivätyn lausunnon ²⁾. Siinä kamari m. m. huomautti, että kun puheenjohtajan tehtävään uudestijärjestämisen ei enää pitäisi tulla kysymykseen, vaati kamarin kanslian uudistus lisäämään sen virkamiesten lukua, m. m. jakamalla notaarinviran asiamiehen- ja pöytäkirjurinvirkaan sekä perustamalla uuden sihteerinviran. Sitä varten olisi perustettava toinen apulaissihteerinvirka, joten kävisi mahdolliseksi vieläkin useamman virkailijan kesken jakaa kanslian suuritöisemmät tehtävät. Tähän nähden voisi kaupunginvaltuusto, jos tarpeelliseksi katsoi, määrätä, että etusija oli annettava teknillisesti sivistyneelle henkilölle, jonka niin ollen tulisi etusijassa valmistella ja esitellä teknillistä laatua olevat asiat sekä laatia niistä lausunnot. Tämä ehdotus erosi valmistusvaliokunnan käsityksestä sikäli, että kamarin kanslian palvelukseen tosin asetettaisiin teknillisesti sivistynyt henkilö, mutta ei sihteeriksi, vaan apulaissihteeriksi. Hallintönäkökannalta ei nimittäin kamarista ollut näyttänyt täysin hyvin

¹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 15 p. 5 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 70.

harkitulta, että kamarin kanslian johtajina olisi kaksi samanarvoista virkailijaa. Vastuun puheenalaisen hallintoelimen töiden kulusta tuli olla yhdellä virkailijalla ja työtehtävain jaon olla hänen asiaan.

Kun rahatoimikamari nyttemmin säännöllisesti kokoontui kahdesti viikossa ja sitä paitsi varsin usein ylimääräisiin istuntoihin, ja siihenkin katsoen, että pöytäkirjanpitoon oli tehty se muutos, että suomenkielisiäkin pöytäkirjanotteita annettiin, mikä seikka lisäsi pöytäkirjurin työtä, oli erityisen pöytäkirjurin asettaminen hyvin perusteltu.

Uusi toimi olisi notaarinvirka. Notaarin asiana olisi rahatoimikamarissa esitellä vähäpätöisempiä juoksevia ja muita vähemmän tärkeitä asioita sekä laatia tämän johdosta päätetyt kirjelmät, toimia ekspeditöörinä sekä vastaanottaa se lukuisa yleisö, joka kamarin kansliassa kävi pyytämässä neuvoja ja tietoja. Tämä virka vastaisi siis pääkohdissaan maaliskuun 1 päivänä 1912 vakinaiselle rahäsäännölle pantua ylimääräisen apulaissihteerin virkaa eikä siten todellisuudessa olisi uusi.

Siihen nähden että keväällä 1913 kaupungin tilintarkastuksen yhteydessä oli herännyt kysymys kaupungin tililaitoksen ja kirjanpidon perinpohjaisesta uudestijärjestämisestä, joka asia oli valmisteltavana, mutta jonka ratkaisu puoleen taikka toiseen vielä oli sinällään, ei rahatoimikamari ollut katsonut rahatoimikonttorin oloihin nykyään olevan tehtävä muutoksia, vaan olisi ne toistaiseksi pysyttävä nykyisellään.

Rahatoimikamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi m. m. hyväksyä kamarin laatiman ehdotuksen sen kanslian johtosäännöksi, astuvaksi voimaan tammikuun 1 päivästä 1914.

Valmistusvaliokunnan ja rahatoimikamarin vielä lausuttua mielensä asiasta päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto m. m., osin äänestettyään, vahvistaa rahatoimikamarin kanslialle seuraavan johtosäännön olevaksi voimassa tammikuun 1 päivästä 1914:

Rahatoimikamarin kanslian johtosääntö.

1 §.

Sihteerin, joka ei saa pitää muuta virkaa, on velvollisuus:

- 1) johtaa ja valvoo rahatoimikamarin kanslian tehtäviä sekä esiteltäviksi valmistella ja esitellä kamarin käsiteltävät asiat;
- 2) laatia rahatoimikamarin päättämät lausunnot ja kirjelmät;
- 3) katsoa, että tarkistetut kirjelmät ja lausunnot viipymättä lähetetään

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 16 p. 4 §. Ks. myös tätä kert. siv. 90 ja 91.

ja että muut päätökset pannaan asianmukaisesti toimeen ja saatetaan asianomaisten tiedoksi;

4) muutoin antaa sitä palvelusapua, jota rahatoimikamari taikka sen puheenjohtaja häneltä pyytävät.

2 §.

Apulaissihteerien, jotka eivät saa pitää muuta virkaa ja joista toisen pitää olla teknillisesti sivistynyt, on velvollisuus:

1) hoitaa ne sihteerintehtävät, jotka sihteerin esittämän ja rahatoimikamarin vahvistaman työnjaon mukaan heille kuuluvat;

2) muutoin antaa sitä palvelusapua, jota rahatoimikamarin puheenjohtaja tai sihteeri heiltä pyytävät;

3) sihteerin ollessa muissa toimissa samoin kuin myös muutoin sihteerin estettyinä ollessa hoitaa hänen tehtävänsä.

3 §.

Asiamiehen on velvollisuus:

1) rahatoimikamarin määräyksen mukaan käyttää sen puhevaltaa tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa;

2) laatia välikirjaehdotukset;

3) huoltaa kamarin päätöksen mukaan hankittavat tahi uudistettavat kiinnitykset;

4) vastata rahatoimikamarissa säilytettyjen kaupungin vakuusasiakirjain hoidosta;

5) rahatoimikamarin pöytäkirjain pohjalla kaupungin kiinteistökirjaan tehdä täydelliset muistoonpanot;

6) kaupunginkasöörille leimalla varustamista ja muiden lainhuudatus- tahi kiinnityskustannusten kannantaa varten antaa myytyjen kaupungintonttien kauppakirjat, vuokratirjat sekä maksamattomasta tontinlunastuksesta annetut velkakirjat;

7) hankkia ja konkurssissa valvoa ulkona olevat kaupungin saamiset;

8) pitää erityistä diaria hänen käsiteltävikseen annetuista asioista sekä luetteloista;

9) antaa lainopillisista asioista lausuntoja, kun niitä häneltä pyydetään; sekä

10) muutoin antaa sitä palvelusapua, jota rahatoimikamari, sen puheenjohtaja tai sihteeri häneltä pyytää.

4 §.

Notaarin velvollisuutena on:

1) vastaanottaa saapuvat asiakirjat ja kirjottaa ne diariin sekä huoltaa lähtevien asiakirjain lähetys;

2) kansliassa antaa yleisölle tarpeellisia tietoja;

3) rahatoimikamarille esitellä asioita sihteerin määräyksen mukaan;

4) hoitaa ja järjestää arkisto;

5) apulaissihteerien ollessa tilapäisesti estettyinä hoitaa heidän tehtävänsä; sekä

6) muutoin antaa sitä palvelusapua, jota rahatoimikamarin puheenjohtaja tai sihteeri häneltä pyytävät.

5 §.

Pöytäkirjurin on velvollisuus:

- 1) pitää pöytäkirjaa rahatoimikamarin kokouksissa ja neljän päivän kuluessa antaa se puheenjohtajan tahi varapuheenjohtajan tarkistettavaksi;
- 2) antaa pöytäkirjanotteita asianomaisille;
- 3) läpikäydä ja tarkastaa niin sanotut notariaattiluettelot sekä katsoa, että ne viipymättä lähetetään; niin myös
- 4) muutoin antaa sitä palvelusapua, jota rahatoimikamarin puheenjohtaja tahi sihteeri häneltä pyytävät.

6 §.

Kanslistien on velvollisuus:

- 1) pitää diareja sekä 5 §:n 3) momentissa mainittuja ynnä muita rahatoimikamarin tarpeelliseksi katsomia luetteloja;
- 2) toimittaa asiakirjain jäljentäminen ja muu puhtaaksikirjotus;
- 3) olla apuna kirjojtuksia vertaillessa; sekä
- 4) muutoin antaa sitä palvelusapua, jota rahatoimikamarin puheenjohtaja tai sihteeri heiltä pyytävät.

7 §.

Sihteerin, apulaissihteerin, asiamiehen, notaarin ja pöytäkirjurin ottaa kaupunginvaltuusto virkaan molemmiin puolin varatuin kuusikuukautisin irtisanomisehdoin, rahatoimikamarin esityksestä sekä sittenkun virat ovat olleet julistettuina avonaisina haettaviksi kolmenkymmenen päivän kuluessa julistamisesta.

Kanslistit ottaa toimeen ja siitä erottaa rahatoimikamari sihteerin esityksestä.

8 §.

Vuosittain kesä—syyskuulla voivat kanslian virkamiehet saada kuu- kauden kesäloman kukin, kun se töiden tasaista kulkua haittaamatta voi käydä päinsä, ja on virantoimituksessa olevain erityisettä korvauksetta hoidettava virkalomalla olevain tehtävät. Ehdotuksen kesälomain järjestämiseksi laatii sihteeri ja se alistetaan rahatoimikamarin hyväksyttäväksi.

9 §.

Tässä johtosäännössä mainitut virkamiehet ovat velvolliset virkaan nähden alistumaan niihin muutoksiin, joita kaupunginvaltuusto ehkä päättää.

10 §.

Rahatoimikamarin kanslia pidetään avoinna kunakin arkipäivänä klo 10:stä a. p. klo 4:än i. p.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen kirjelmässä 1) maaliskuun 29 päivältä tehdyn ehdotuksen erityisen hallituksen asettamisesta kaupungin talorakennusyrityksiä varten kaupunginvaltuusto, rahatoimikamarin annettua asiasta lausunnon 1), tällä kertaa epäsi 2).

Evätty ehdo-
tus talora-
kennushalli-
tuksen asetta-
misesta.

1) Valt. pain. asiakirj. n:o 11. — 2) Valt. pöytäk. helmik. 25 p. 31 §.

Sosiaalilautakunnan perustaminen.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan joulukuun 10 päivänä 1912 oli lisävalmistelua varten erikoisvaliokuntaan lähettänyt ¹⁾ kysymyksen asuntolautakunnan perustamisesta, antoi valiokunta asiasta huhtikuun 1:senä päivätyn mietinnön ²⁾. Siinä lausuttiin m. m. seuraavaa:

Esittämillään syillä valiokunta ehdotti, että työväenasiain lautakunta sekä kunnallisten työväenasuntojen hallintolautakunta lakkautettaisiin ja näiden tehtävät ynnä asuntopoliittiset asiat annettaisiin hoidettavaksi uudelle, Helsingin kaupungin sosialilautakunta nimiselle elimelle, jonka tehtävät tarkemmin määriteltäisiin sillä tavoin, kuin valiokunnan laatima johtosääntöehdotus osotti.

Työväenasiain lautakunnan sihteerinviran sijaan olisi vastaiseen sosialilautakuntaan perustettava uusi sihteerintoimi tämän lautakunnan laajennettua työalaa vastaavine tehtävineen. Nykyään oli työväenasiain lautakunnan sihteerin velvollisuutena antaa työväenluokkaan kuuluville henkilöille tietoja ja neuvoja asioissa, jotka koskivat toiselta puolen työntekijäin ja toiselta työnantajain sekä julkisten viranomaisien ja laitosten välistä suhdetta. Tämän velvollisuuden täytti sihteerin ottamalla kahdesti viikossa vastaan neuvontarvitsijoita kaupungin oikeusaputoimistossa. Näissä vastaanotoissa kävijäin luku oli lisääntymistään lisääntynyt vuoteen 1909 asti, mutta sittemmin, sen jälkeen kun köyhäinasianajokonttorin työvoimia oli lisätty, vähenemistään vähentynyt, ollen nyttemmin vain vähäpätöinen murto-osa siitä henkilöluvusta, joka kävi oikeusavustajain puheilla. Näin ollen oli valiokunta katsonut puheenalaisen tehtävän käyvän haitatta siirtäminen oikeusaputoimistolle, joten vastaisen sosialilautakunnan sihteerin vapautuisi tästä velvollisuudesta. Sensijaan oli valiokunnan mielestä suotavaa, että sihteerin tärkeämmissä ja pulmallisemmissä työoikeudellisissa kysymyksissä avusti oikeusaputoimistoa neuvoilla ja tiedonannoilla. Tällainen järjestely vaatisi uudestaan laatimaan oikeusaputoimistolle maaliskuun 7 päivänä 1911 vahvistetun johtosäännön, joka tehtävä sopisi antaa oikeusapulautakunnalle.

Kun kunnallisten työväenasuntojen hoitokin valiokunnan ehdotuksen mukaan annettaisiin sosialilautakunnan toimeksi ja tätä tehtävää varten asetettu viranomaisen lakkautettaisiin, oli ollut tarpeellista uudistaa asiasta voimassa oleva helmikuun 16 päivänä 1909 annettu johtosääntö. Tämän johtosäännön sijaan annettaisiin valiokunnan laatima, sosialilautakunnan johtosääntöön perustuva sääntö, joka pääasiassa oli puheenalaisesta seikasta nykyään voimassa olevain määräysten mukainen.

¹⁾ Ks. 1912 vuod. kert. siv. 226 ja seur. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 27.

Valiokunta esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi m. m.:

että kunnallisten työväen- ja asuntoasiain käsittelyä varten perustetaan erityinen, Helsingin kaupungin sosialilautakunta niminen viranomaisen, joka alottaa toimintansa syyskuun 1 päivästä 1913;

että sosialilautakunnalle vahvistetaan mietinnön oheinen johtosääntöehdotus;

että niin työväenasiain lautakunta kuin kunnallisten työväen-asuntojen hallintolautakuntakin vastamainittuun aikaan lakkautetaan ja näille viranomaisille sekä työväenasiain lautakunnan sihteerille vahvistetut johtosäännöt lakkaavat voimassa olemasta;

että vahvistetaan mietinnön oheinen ehdotus Helsingin kaupungin kunnallisten työväenasuntojen hoidossa noudatettavaksi säännöksi;

että sosialilautakunnan käsketään, julistettuaan sihteerinviran avonaisena haettavaksi, tehdä kaupunginvaltuustolle ehdotus sen täyttämiseksi sekä ryhtyä toimiin viran hoidattamiseksi, kunnes se vakinaisesti täytetään;

että annetaan toimeksi terveydenhoitolautakunnalle esittää täydellinen ehdotus tehokkaan asuntotarkastuksen järjestämistä tarkoittaviksi toimenpiteiksi, tilastokonttorille lausunnon ja ehdotuksen antaminen asuntotilaston ensiaineiston keräämistä ja järjestelyä koskevasta asiasta sekä sosialilautakunnalle kunnallista työvälitystä koskevan kysymyksen tarkempi valmistelu ja seikkaperäisen ehdotuksen esittäminen siitä valtuustolle; samoin kuin

että työväenasiain lautakunnalle, kunnallisten työväenasuntojen hallintolautakunnalle sekä oikeusapulautakunnalle annetaan kaupunginvaltuuston tekemästä päätöksestä tieto asianmukaisiin toimenpiteisiin ryhtymistä varten.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä hyväksyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto valiokunnan esityksen, kuitenkin tekemällä vähäisen lisäyksen kunnan työväenasuntojen hoitosääntöön.

Edellä mainitut valtuuston vahvistamat johtosääntö ja sääntö olivat seuraavat:

Helsingin kaupungin sosialilautakunnan johtosääntö.

1 §.

Socialilautakunnan tehtävänä on käsitellä kunnallisia työväen- ja asunomusasioita, ja se toimii tämän johtosäännön ja kaupunginvaltuuston antamain määräysten mukaisesti.

¹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 15 p. 20 §. Ks. myös tätä kert. siv. 98.

2 §.

Sosiaalilautakunnan on velvollisuus:

- a) seurata kaupungin työväen- ja asumusolojen kehitystä sekä tehdä aloitteita niiden parantamiseksi;
- b) antaa lausuntoja tuollaisissa asioissa;
- c) saattaa täytäntöön lautakunnan toimialaan kuuluvat, kaupunginvaltuuston päättämät toimenpiteet;
- d) pitää silmällä kaupungissa olevia, työväenluokan parasta tahi asumusolojen parantamista edistäviä laitoksia, jos kunta on näille myöntänyt jonkinlaisia etuja;
- e) hoitaa kunnan rakennuttamia vuokra-asuntoja;
- f) käsitellä muita lautakunnan yleisen tehtävän yhteydessä olevia ja kaupunginvaltuuston sille antamia asioita.

Toiminnan järjestämiseksi lautakunnan toimialaan kuuluvissa eri hallinto- haaroissa laadittakoon tarpeen mukaan tämän johtosäännön pohjalla erityisiä sääntöjä, jotka kaupunginvaltuusto noudatettaviksi vahvistaa.

3 §.

Sosiaalilautakuntaan kuuluu seitsemän varsinaista ja yhtä monta varajäsentä, jotka valitaan siten, että kaupunginvaltuusto valitsee neljä varsinaista ja neljä varajäsentä sekä rahatoimikamari, terveydenhoitolautakunta ja vaivahoitohallitus kukin yhden varsinaisen ja yhden varajäsenen. Vaalit toimitetaan joulukuulla ja kahdeksi kalenterivuodeksi kerrallaan.

Lautakunnan on vaaliin osaaottaville viranomaisille ilmoitettava, milloin valitun jäsenen ja varajäsenen toimikausi päättyy.

Tärkeämpiä asuntopoliittisia kysymyksiä käsitellessä ovat lautakunnassa lisäjäsenenä asuntotarkastaja ja kaupunginasemakaava-arkkitehti.

4 §.

Jos varsinainen tahi varajäsen eroaa ennen vaalikauden umpeen menemistä, on siitä ilmoitus tehtävä sille 3 §:ssä mainituista viranomaisista, joka eroavan on valinnut, uuden vaalin toimittamista varten. Siten valittu on toimesta sen aikaa, mikä eronneella oli jälellä.

5 §.

Vaalikelpoisuudesta lautakunnan varsinaiseksi tahi varajäseneksi, luopumisoikeudesta sekä esteellisyydestä olkoon voimassa, mitä kaupunginvaltuusmiehistä on näissä kohdin säädetty; kuitenkin että äänioikeutettu naispuolinenkin kunnan jäsen on vaalikelpoinen lautakunnan varsinaiseksi ja varajäseneksi.

6 §.

Lautakunta valitsee vuotenaan jäsenistään suljetuin lipuin toimitettavalla vaalilla puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Tästä vaalista on kaupunginvaltuustolle ja maistraatille ilmoitettava.

7 §.

Lautakunta on päätäntövaltainen vähintään neljällä jäsenellä, puheenjohtaja lukuunotettuna.

Jos avonaisessa äänestyksessä yhtä monta ääntä kannattaa eri mielipiteitä, tulkoon puheenjohtajan kannattama mielipide päätökseksi. Suljetuin

lipuin toimitettavassa vaalissa määrätään arvalla tai muulla läsnäolijain sopimalla tavalla etusija niiden kesken, jotka ovat saaneet saman verran ääniä.

8 §.

Eräitä asiaryhmiä käsittelemään voi lautakunta kokoontua pienemmissä osastoissa eli jaostoissa, joilla on valta päättää lautakunnan nimessä. Jaostossa johtaa puhetta lautakunnan siihen valitsema jäsen.

Asiaa älköön jaostossa ratkaistavaksi otettako, ellei, paitsi puheenjohtajaa, kaksi jäsentä ole saapuvilla.

Ehdotuksen lautakunnan ja sen jaostojen työnjaoksi laatii lautakunta sekä lähettää sen kaupunginvaltuuston vahvistettavaksi.

9 §.

Lautakunnan sihteerintehtäviä hoitaa sihteeri, jonka kaupunginvaltuusto lautakunnan esityksestä ottaa molemmin puolin varatuin kuuden kuukauden irtisanomisehdoin.

Sihteerillä, jonka pitää olla perehtynyt lautakunnan toimialaan kuuluviin asioihin sekä seurata tähän kuuluvain olojen kehitystä, on erittäin velvollisuutena:

esiteltäviksi valmistella sekä esitellä lautakunnan käsiteltäviin kuuluvat asiat;

vaadittaessa lautakunnalle antaa lausuntoja ja selvityksiä työväen- ja asumusasioissa;

mikäli ei ole toisin säädetty, pitää lähinnä silmällä lautakunnan ylivaltannon alaisia kunnallisia tahi kunnan avustamia laitoksia;

vuosittain helmikuun kuluessa antaa kertomus toiminnastaan lautakunnalle; sekä

muutoin antaa sitä virallista apua, jota lautakunta tai sen puheenjohtaja häneltä pyytävät.

10 §.

Lautakunnan kutsuu puheenjohtaja koolle niin usein, kuin havaitsee asiain vaativan tahi kun kaksi jäsentä sitä puheenjohtajalta pyytää.

11 §.

Lautakunnan yleisissä ja jaostokokouksissa on sihteerin pidettävä pöytäkirjaa, jossa mainitaan läsnäolevat jäsenet, käsitellyt asiat, tehdyt päätökset ja niiden pääasiallinen perustelu.

Lautakunnasta tai sen jaostosta lähtevät kirjelmät on sihteerin varmentamina lautakunnan puolesta sen allekirjoitettava, joka asiaa käsitellessä on johtanut puhetta.

12 §.

Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtaja ovat estyneet saapumasta lautakunnan kokoukseen, josta seikasta on sihteerille tai jollekin jäsenelle ilmoitettava, valittakoon tilapäinen puheenjohtaja.

Jos jäsenellä on este, on hänen siitä sihteerille ilmoitettava niin ajoissa, että varajäsen ehditään kutsua kokoukseen.

13 §.

Kaupungin kunnallispuormestarilla tahi hänen viransijaisellaan ja kaupunginvaltuuston puheenjohtajalla on oikeus olla saapuvilla lautakunnan

kokouksissa ja ottaa osaa keskusteluihin, ja on heille sitä varten annettava kirjallinen tieto kustakin kokouksesta.

14 §.

Kun syytä on, kutsuu lautakunta kokouksiinsa asiantuntijoita.

15 §.

Lautakunnan puheenjohtaja ja valitut jäsenet saavat palkkiota, jonka suuruuden kaupunginvaltuusto määrää.

16 §.

Lautakunnan on vuosittain maaliskuun kuluessa kaupunginvaltuustolle annettava kertomus toiminnastansa edellisenä vuonna.

Helsingin kaupungin kunnallisten työväenasuntojen hoidossa noudatettava sääntö.

1 §.

Helsingin kaupungin kunnallisten työväenasuntojen hoidossa on sosialilautakunnan, paitsi mitä sen johtosäännössä on määrätty, noudatettava mitä tässä säännössä lisäksi määrätään. Siihen nähden on lautakunnan velvollisuutena:

- 1) määrätä, missä järjestyksessä asunnonhakijat saavat huoneistoja;
 - 2) määrätä huoneistojen vuokrat;
 - 3) tarkastaa kuukausitilit ja vastata niistä sekä lähettää ne rahatoimikamariin;
 - 4) välimiehenä ratkaista vuokralaisten kesken vuokraoloista ehkä johtuneet riitaisuudet;
 - 5) laatia ja allekirjottaa vuokravälikirjat; sekä
 - 6) laatia järjestysohjeet, joita kaikkien vuokralaisten tulee noudattaa.
- 3—5 kohdassa mainitut asiat saa antaa lautakunnan keskuudesta asetetun erityisen jaoston käsiteltäviksi sillä tavoin, kuin lautakunnan johtosäännön 8 § edellyttää.

2 §.

Asuntojen lähintä silmälläpitoa ja vuokrain kannannan toimittaa isännöitsijä, joka on sosialilautakunnan alainen ja jonka lautakunta sekä asettaa toimeen että siitä erottaa.

3 §.

Vuokramaksuja määrätessä on, mikäli mahdollista, katsottava, että kaupunki saa täyden koron yritykseen panemastaan pääomasta sekä että kaikki korjaus- ja hoitokustannukset tulevat korvatuiksi.

4 §.

Vuokratessa on otettava huomioon, että huoneistoja varataan etupäässä sellaisille teknillisten laitosten, ainespihan y. m. kunnallisten laitosten palveluksessa oleville työntekijöille, joitten asumista eri työpaikkojen läheisyydessä täytyy pitää erittäin suotavana, jotta asianomaisella päällystöllä aina varmasti olisi saatavana valioväkeä sellaisiin töihin, joitten suorittaminen ei siedä lykkäystä.

Edellä mainittuun ryhmään (I ryhmä) kuuluvia huoneistoja vuokrattaessa tulee asianomaisen päällystön ehdotuksen olla ratkaiseva; ja on näitä ehdotuksia tehdessä etupäässä pantava huomiota pyrkijän soveliaisuuteen yllämainitussa kohden ja myöskin siihen, kuinka kauan ne työläiset, jotka voivat tulla kysymykseen, ovat yhteen jaksoon olleet kaupungin töissä, sekä työmiesten perheiden suuruuteen, jolloin, jos heidän ansionsa muutoin ovat yhtäläiset, etusija on annettava sille työmiehelle, jolla on suurempi perhe.

Ne huoneistot, joita ei tarvita sellaista henkilöjen asunnoiksi kuin 1 momentissa mainitaan, on sitten vuokrattava muille kaupungin töissä vakinaisesti oleville henkilöille. Näitä huoneistoja (II ryhmä) vuokratessa on huomioon otettava:

a) että henkilön, joka on kauimmin ollut vakinaisesti kaupungin työssä ja käyttäytynyt moitteettomasti, pitää saada etusija; sekä

b) että useammista yhtä ansiokkaista vuokralaisiksi pyrkijöistä etusija annetaan niille, joilla on suurimmat perheet.

Siinä tapauksessa ettei kaikkia huoneistoja tarvita kaupungin palveluksessa oleville työläisille, ovat jäljellä olevat huoneistot (III ryhmä) vuokrattavat muille kunnollisiksi tunnetuille henkilöille. Määrätessä missä järjestyksessä nämä vuokralaisiksi pyrkijät tulevat kysymykseen, on huomioon otettava:

a) kuinka kauan henkilö on ollut saman työnantajan työssä ja millaiseksi hän on tunnettu;

b) pyrkijän ikä; sekä

c) että useammista yhtä ansiokkaista vuokralaisiksi pyrkijöistä etusija annetaan niille, joilla on suurimmat perheet.

5 §.

Huoneistot vuokrataan vuosivälikirjalla, kuitenkin siten että vuokralainen, joka eroaa kaupungin työstä, on velvollinen muuttamaan pois jo lähinnä seuraavan kuukauden umpeen mennessä.

6 §.

1 §:n 6 kohdassa mainittuja järjestyssääntöjä laatiessa on huomioon otettava, että huoneiston vuokraaminen toisille henkilöille muodossa tai toisessa maksettavasta korvauksesta on kielletty, sekä että tilapäisiä yövieraita, sukulaisia kumminkaan lukuunottamatta, ei saa huoneistoihin ottaa.

7 §.

Sen vuosikertomuksen yhteydessä, minkä sosialilautakunta voimassa olevan johtosäännön mukaan kaupunginvaltuustolle antaa, on lautakunnan annettava valtuustolle selostus kunnallisten työväenasuntojen hallinnosta, erityisesti ilmoittamalla, minkälaiseksi yritys on taloudelliselta kannalta osoittautunut.

Kaupungin terveyden- ja sairaanhoidon uudestijärjestämiskysymystä valmistelevaan asetettu kaupunginvaltuuston komitea, joka niinkään oli saanut tehtäväkseen ottaa harkittavaksi, olisiko asetettava kaupungin kaikille sairaaloille yhteinen hallitus, ja laatia ehdotuksen tällaisen hallituksen johtosäännöksi, esitti antamassaan mietinnössä ¹⁾ viimeksi mainitusta asiasta m. m. seuraavaa:

Kysymys kaupungin sairaalain keskushallinnon järjestämisestä.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 60. Ks. myös tätä kert. siv. 99 ja seur.

Harkitessaan kysymystä kunnan sairaalahoidon ja sen kehityksen keskitetyn ja yhdenmukaisen johdon aikaansaamisesta oli komitea ottanut harkittavakseen kysymyksen tuollaisen uudistuksen laillisista edellytyksistä. Joulukuun 22 päivänä 1879 annetun voimassa olevan terveydenhoitosäännön 1 §:n mukaan oli jokaiseen kaupunkiin yleisen terveydenhoidon ylläpitämiseksi asetettava terveydenhoitolautakunta, jonka tehtävät seikkaperäisesti lueteltiin säännön 4 §:ssä. Näiden erikoistehtävään joukossa mainittiin myös velvollisuus tarkassa huomiossa pitää yleistä terveydentilaa, ehdottaa toimenpiteitä sen parantamiseksi ja antaa kertomus yleisestä terveydentilasta; mutta kysymykseen terveydenhoitolautakunnan suhtautumisesta kunnan sairaanhoitolaitoksiin ei ylipäätään likemmältä kajottu tässä eikä asetuksen muissakaan pykälissä, lukuunottamatta 38 §:n e momenttia, jossa säädettiin lautakunnan velvollisuudesta järjestää ja valvoa sairaanhoitoa tarttuvien tautien ilmestyessä. Syynä siihen ettei huolenpitoa kunnallisesta sairaalahoidosta kaupungeissa ollut terveydenhoitosäännössä nimenomaan mainittu terveydenhoitolautakunnan tehtävään joukossa oli se, että tämä sairaanhoidon haara vasta terveydenhoitosäännön ilmestymisen jälkeisenä aikana oli saanut mainittavampaa merkitystä. Yleisesti hyväksytyn tulkinnan mukaan oli lausetapa „yleinen terveydenhoito“ käsitetty niin laajassa mielessä, että siihen oli sisältynyt sekä terveydentietä sairaanhoito, ja tämän mukaisesti oli katsottu, että lainsäätäjällä oli terveydenhoitosääntöä laatiessaan nojannut siihen edellytykseen, että kunnallisten sairaanhoitolaitosten ylivaltavuus kuului lautakunnan tehtäviin. Jossain määrin tätä myös vahvisti 4 §:n lopussa oleva säännös terveydenhoitolautakunnan velvollisuudesta antaa kertomus siitä, mitä „yleistä terveyden- ja sairaanhoitoa varten“ oli tehty. Tässä säännöksessä nimittäin määrättiin, miten oli meneteltävä, jos kaupungissa oli „yksityisiä sairaanhoitolaitoksia, jotka eivät olleet hoitokunnan peräänkatsonnan alaisia“. Mutta vaikkakin siis terveydenhoitolautakunnalla lain mukaan olisi jonkinlainen valvontavelvollisuus kunnalliseen sairaalahoitoon nähden, ei terveydenhoitosäännön määräyksistä missään tapauksessa käynyt kunnalle johtaminen ehdotonta velvollisuutta keskittää näiden sairaanhoitolaitosten koko johto ja hallinto lautakunnan käsiin. Todellisuudessa oli sängen pitkälle menevä desentralisoiminen jo olemassa, sen johdosta että Marian sairaalaa varten oli erityinen hallitus, joka sairaalalle vahvistettujen sääntöjen puitteissa käytti laajaa toimivaltaa. Tämän mukaisesti täytyi kaupunginvaltuustolla katsoa olevan valta terveydenhoitosäännön tahin muiden asetusten estämättä antaa erityisen kunnallisviranomaisen käytettäväksi se toimivalta kunnallisten sairaanhoitolaitosten hoitoon nähden, jota terveyden-

hoitolautakunta nykyään voimassa olevan johtosääntönsä nojalla käytti, kuitenkin niin että terveydenhoitolautakunnalla pysytettiin terveydenhoitosäännön 38 §:ssä määrätty velvollisuutensa kulkutautien uhatessa tai liikkeessä järjestää ja valvoa sairaanhoitoa sekä muutoin toimittaa sitä yleistä ylivalvontaa, mikä säännön määräysten mukaan oli katsottava lautakunnalle kuuluvaksi.

Tehtyään selkoa sairaalahoidon järjestämisestä eräissä naapurimaiden suuremmissa kaupunkikunnissa huomautti komitea, että terveydenhoitolautakunnalle vahvistetun johtosäännön määräysten mukaan on lautakunnan velvollisuutena muun muassa valvoa, että kaikki kunnallisen sairaanhoidon palveluksessa olevat henkilöt täyttivät tehtävänsä, pitää silmällä ja valvoa järjestystä kaikissa kunnalle kuuluvissa sairaanhoitolaitoksissa sekä valvoa kunnallista sairaanhoitoa koskevain sääntöjen noudattamista. Sitä paitsi oli lautakunnan asia täyttää eräät sairaalain lääkärinvirat. Lautakunnan oli niinkään sille saapuneitten erikoisehdotusten perusteella yhdisteltävä ja laadittava ehdotus kunnallissairaalain meno- ja tulosäännöksi vuotuisen terveydenhoitorahasäännön yhteydessä. Satunnaisia määrärahoja tarvittaessa rahasäännön lisäksi oli lautakunnan siitä tehtävä asianmukainen esitys. Kaupungin toistaiseksi ainoaa vakinaisesti järjestettyä sairaalaryhmää, Marian sairaalaa, hoiti erityinen hallitus. Terveydenhoitolautakunta oli toiminut Marian sairaalan ylläpitäjänä, ja näiden viranomaisten välisenä yhdyssiteenä oli ollut ensimmäinen kaupunginlääkäri, jolla oli velvollisuutena valvoa kunnallisten sairaanhoitolaitosten terveysoloja ja joka oli Marian sairaalan hallituksen itseoikeutettu jäsen. Väliaikaista sairaalahoittoa oli toimitettu lautakunnan välittömän silmälläpidon alaisena, minkä ohessa lautakunta oli valvonut uutis- ja muutosrakennustöitä. Komitean mielestä tämä yksityisessä toimialasta, varsinaisen terveydenhoidon valvomisesta. Puheenalainen toiminta oli meidän ripeästi laajenevassa yhteiskunnassamme käynyt niin paljotöiseksi sekä vaati sellaista huolenpitoa ja edellytti ammattitietoja niin monelta eri alalta, että siinä komitean mielestä oli lautakunnalla täysin riittävä työtehtävä. Jos sitä vastoin lautakunta vapautettaisiin huolehtimasta kunnallisista sairaanhoitolaitoksista, saataisiin täten aikaan toivottu huojenus lautakunnan ja ensimmäisen kaupunginlääkärin työtaakkaan sekä valmistettaisiin lautakunnalle tilaisuus yksinomaisesti antautua tärkeään profylaktiseen terveydenhoitotoimintaansa. Erittäin rasittavaksi kävisi sairaalain silmälläpito terveydenhoitolautakunnalle ja ensimmäiselle kaupunginlääkärille, jos näiden huoleksi kohdakkoin annettaisiin Kivelän sairaalan sekä kulkutauti- ja mielisairaalain hallinnon silmälläpito.

Kysymys pääkaupungin kunnallisen sairaalahoidon toimittamisesta oli sentähden täysin tyydyttävästi ratkaistavissa ainoastaan perustamalla erityinen keskusviranomaisen, jolla oli riittävää asiantuntemusta ja toimivaltaa voidakseen puuttua kaupungin sairaalahallintoon ja ohjata sen oikeille urille. Komitea oli sentähden katsonut olevan ehdottaminen asetettavaksi erityisen kunnallisen, Helsingin kaupungin sairaalaylihallitus nimisen keskushallituksen, joka niin laajassa mitassa kuin voimassa olevat asetukset sallivat saisi itsenäisen ja terveydenhoitolautakunnasta riippumattoman aseman.

Ylihallitukseen, joka olisi välittömästi kaupunginvaltuuston alainen sekä käyttäisi kaikkea sitä hallinnollista toimivaltaa, mikä asetusten mukaan ei kuulunut terveydenhoitolautakunnalle, kuuluisi osin kolme kunnallista luottamusmiestä, jotka kaupunginvaltuusto valitsisi kolmeksi vuodeksi kerrallaan, osin kaupungin vakinaisten sairaanhoitolaitosten päällikkölääkärit, joita virkailijoita komitean mielestä olisi sanottava johtajiksi, sekä sairaalatarkastaja, joka asetettaisiin taloudenhoitoa varten. Tärkeämpiä rakennusteknillisiä kysymyksiä käsiteltäessä kutsuttaisiin lisäjäseneksi kaupungininsinööri tahi hänen sijaisensa.

Ylihallituksen pääasiallisena tehtävänä olisi:

käsitellä sairaalain uutis-, lisä- ja muutosrakennus- sekä suurempia korjaustöitä koskevia kysymyksiä ynnä pitää silmällä ja valvoa sairaalain hoitoa;

koettaa saattaa sairaalain käyttö mutkattommaksi ja säästäväisemmäksi, johon nähden ylihallituksen erittäin olisi otettava huomioon eräitten tarvikkeitten yhteisostojen tarpeellisuus;

laatia ehdotus sairaalain vuosirahansäännöksi;

ottaa rahassäännössä mainitut, ylihallituksen toimialaan kuuluvat lääkärit ja muut virkamiehet, paitsi ylilääkärejä, jotka kaupunginvaltuusto asettaisi samoin kuin tähänkin asti;

ehdottaa sairasmaksujen määrät; sekä

muutoin huolehtia sairaalahoidon kehityksestä ja edistämisestä sekä olla neuvottelevana viranomaisena sairaalahoidon koskevissa kysymyksissä.

Taloudellisen hallinnon johto sekä sen silmälläpito ja tarkastus keskitettäisiin ehdotetun sairaalatarkastajan käsiin. Jotta tämä tärkeä virka tuottaisi toivottua hyötyä, oli se komitean mielestä järjestettävä verraten hyväpalkkaiseksi päällikönviraksi, jonka pitäjältä täytyi vaatia sängen suurta liikemieskuntoa ja järjestämiskykyä. Sairaalatarkastaja ottaisi osaa ylihallituksen neuvotteluihin sekä valmistelisi ja esittelisi sille taloudellista laatua olevat asiat. Hänen työnsä tulisi etusijassa tarkoittaa parannusten, selvennysten ja säästöjen aikaansaamista sairaalakäytössä ja sairaalahoidon kehityksen johtamista

taloudelliselta kannalta tarkoituksenmukaiseen suuntaan. Hänen tulisi niinkään hoitaa sihteerintehtävät ei ainoastaan ylihallituksessa, vaan myös paikallisten sairaalaviranomaisten kokouksissa. Viran laatuun ja sen pitäjän kelpoisuuteen nähden asetettaviin erikoisiin vaatimuksiin katsoen oli komitea ehdottanut hänelle 10,000 markan vuosipalkkaa 10 %:n korotuksin 5 ja 10 vuoden palveluksesta.

Ylihallitus olisi, mikäli mahdollista, vapautettava käsittelemästä kutakin eri sairaalaa koskevia pienempiä yksityiskohtaisia ja juoksevia asioita. Tämä eri sairaalain hoito sekä erittäin asiain valmistelu ensimmäisessä asteessa näytti olevan annettava tehtäväksi erityisille elimille, jotka olivat erikoisesti sopivat huolehtimaan sairaalain tarpeista. Näissä, hallituksiksi sanotuissa erikoiselimissä olisivat asianomaiset johtajat puheenjohtajina sekä sairaalatarkastaja ja lisäksi joku ylihallituksen jäsen jäsenenä. Hallitusten tehtävät järjestettäisiin pääpiirteissään ylihallitukselle vahvistetussa ohjesäännössä sekä yksityiskohdittain kunnan kaikille vakinaisille sairaanhoitolaitoksille annettavissa eri säännöissä.

Muille kuin ylihallituksen itseoikeutetuille jäsenille näytti olevan vakuutettava kohtuullinen palkkio tehtävänsä hoitamisesta. Puheenjohtajan, jonka olisi valmisteltava ja esiteltävä kaikki sairaalatarkastajan toimialaan kuulumattomat asiat, pitäisi tästä toimestaan saada vuosipalkkiota 3,000 markkaa eli sama määrä, mikä maksettiin terveydenhoitolautakunnan puheenjohtajalle. Molempain valittujen jäsenten palkkioksi olisi määrättävä 20 markkaa kultakin kokoukselta.

Siinä tapauksessa että komitean ehdotus kaupungin sairaalain keskushallinnon asettamisesta hyväksyttiin, vaati ehdotuksen toteuttaminen myös eräiltä kohdin muuttamaan terveydenhoitolautakunnan nykyään voimassa olevaa johtosääntöä. Sen ohessa näytti uudestijärjestäminen koskevan Helsingin kaupunginlääkärien johtosäännön 2 ja 7 §:ää.

Ehdotetun järjestelyn johdosta kävi tarpeelliseksi tehdä eräitä muutoksia Marian sairaalan sääntöihin. Niinkään oli osottautunut tarpeelliseksi osittain laatia uudestaan terveydenhoitolautakunnan laatima ja komiteaan lähetetty ehdotus Kivelän sairaalan ohjesäännöksi. Kun kuitenkin puheenalaisten sääntöjen ja ohjesäännön uudistus näytti olevan jätettävä siksi, kunnes kaupunginvaltuuston päätös pääasiasta oli olemassa, ei komitea ollut tahtonut tässä yhteydessä tehdä mitään ehdotusta edellä mainitussa kohden, vaan oli sitä mieltä että, jos kaupunginvaltuusto hyväksyi sen ehdotukset kaupungin sairaalain keskushallinnon järjestämisestä, vastaisen ylihallituksen tuli saada toimekseen vastedes laatia uudet säännöt näille kahdelle sairaalalle. Komitea edellytti, että ylihallituksen ohjesäännön pohjalla myös tuli laadittavaksi säännöt uutta kulkutautisairaala-

ja Sipoon mielisairaalaa varten, mutta tämä tehtävä näytti olevan annettava uudelle ylihallitukselle.

Edellä lausutun johdosta komitea ehdotti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että kaupungin sairaalain hallinto on, niin laajasti ja sillä tavoin kuin kaupunginvaltuusto erityisessä ohjesäännössä määrää, annettava toimeksi Helsingin kaupungin sairaalaylihallitus nimiselle yhteiselle keskushallitukselle;

että sairaalain taloushallintoa johtamaan, silmällä pitämään ja tarkastamaan on asetettava erityinen, sairaalatarkastaja niminen virkamies, varustettuna sillä toimivallalla, kuin ylihallituksen ohjesäännössä tarkemmin määrätään;

että tämän virkamiehen vuosipalkaksi määrätään 10,000 markkaa 10 %:n korotuksin pohjapalkasta 5 ja 10 vuoden palveluksesta;

että komitean laatima, kaikkiaan 17,000 markkaan päättyvä ehdotus ylihallituksen rahäsäännöksi muiltakin kohdin hyväksytään;

että hyväksytään komitean laatimat ehdotukset

a) Helsingin kaupungin sairaalaylihallituksen ohjesäännöksi;

b) terveydenhoitolautakunnan voimassa olevan ohjesäännön erinäisten pykäläin muuttamisesta toisin kuuluviksi;

c) kaupunginlääkärien johtosäännön 2 ja 7 §:n muuttamisesta toisin kuuluviksi; sekä

että a)–c) kohdassa mainittu päätös kunnallishallituksesta kaupungissa voimassa olevan asetuksen 76 §:n johdosta alistetaan läänin kuvernöörin vahvistettavaksi.

Ennen muuhun toimenpiteeseen ryhtymistä asiassa lähetettiin ¹⁾ se lausunnon saamiseksi terveydenhoitolautakuntaan ja rahatoimikamariiniin.

Kysymys kunnallisen poliklinikan perustamisesta Kallioon.

Edellä mainittu komitea, jonka tehtäväksi kaupunginvaltuusto niinkään oli antanut valmistella kysymystä yksityisten poliklinikkain kannattamisesta, antoi tästä asiasta marraskuun 3:nä päivätyn mietinnön ²⁾, jossa lausuttiin m. m. seuraavaa:

Jotta tšekäläisiä oloja kävisi vertaileminen Tukholman oloihin, oli komitea katsanut olevan lyhyesti tekeminen selkoa niistä perusteista, joiden mukaan polikliininen sairaanhoito oli mainitussa kaupungissa järjestetty. Tästä selonteosta näkyi, että Tukholmassa ja täällä noudatetun järjestelmän välinen ero oli se, että Tukholman kaupunki piti voimassa omaa poliklinikkaa sekä sen lisäksi apurahoilla kannatti samanlaatuisia yksityislaitoksia, kun taas Helsingissä kaikki kunnan varoilla avustetut poliklinikat olivat yksi-

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 10 p. 30 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 84.

tyisiä. Edelleen kävi vertailusta selville, että Tukholmassa noudatettiin sitä periaatetta, että kunta etusijassa kannatti sellaisia poliklinikkoja, joissa hoidettiin useita tauteja, ja vain poikkeustapauksessa yhtä ainoata tautiryhmää varten olevia poliklinikkoja, jota viimeksi mainittua menettelyä meillä noudatettiin yksinomaan, sillä nykyään kannatusapua saavista poliklinikoista oli kolme olemassa yksinomaan silmätauteja, yksi lastentauteja sekä yksi korva-, nenä- ja kurkkutauteja varten. Komitean käsityksen mukaan tarjosi Tukholmassa noudatettu järjestelmä huomiota ansaitsevia etuja. Paitsi että kunnan sairaanhoitoapu siten kohdistui lukuisampiin tautiryhmiin ja tuli tehokkaammin varattomain hyväksi, kävi tämä järjestelmä, suhteellisesti katsoen, taloudelliselta kannalta tuntuvasti edullisemmaksi, koska huoneistojen, apuhenkilökunnan, tarvikkeiden y. m. kustannuksia siten säästy.

Vaikka komitean mielestä täällä noudatettu poliklinikkain nykyinen avustustapa oli Tukholmassa noudatettua järjestelmää huonompi, ei komitea kuitenkaan ollut tahtonut ehdottaa kannatusapua saavain poliklinikkain omistajilta nykyään lakkautettavaksi avustusta, koska nämä laitokset, vaikka niissä hoidettiinkin vain yksityisiä tautiryhmiä, kuitenkin kaikki täyttivät tehtävänsä ja olivat tyydyttävästi hoidettuja. Mutta komitean mielestä vaati kaupungin etu ja oli puheenalaiselle kunnallisen sairaanhoidon lajille hyödyksi, että kaupunki askel askeleelta kääntyi uudelle uralle itse vähitellen ja sikäli kuin asianhaarat sallivat ottamalla huolekseen ja järjestämällä polikliinisen hoidon niille kunnan jäsenille, joita kohtaan kaupungilla oli laissa määrätty sairaanhoitovelvollisuus.

Mitä sitten tuli tämän toivomuksen toteuttamistapaan, oli asia komitean mielestä sopivimmin ratkaistavissa siten, että kaupunki niihin aluelääkärialueihin, missä poliklinikkain tarvetta esiintyi, perusti tuollaisia eri tautiryhmän hoitoa varten aiottuja laitoksia. Aluelääkärien ja poliklinikkain välisen yhteyden oli komitea ajatellut järjestettäväksi siten, että kunnan poliklinikkain itseoikeutettuina taloudellisen hallinnon johtajina toimisivat asianomaiset aluelääkärit. Komitea oli tässä katsonut asiaa siltä kannalta, että aluelääkärit etusijassa valittiin hoitamaan sisätauteja sekä että he edelleen olivat velvolliset käymään potilaiden kotona, mutta että aluelääkäri, joka sen ohessa oli jonkin alan erikoistuntija, voisi ottaa osaa poliklinikan työhön erikoisalaansa kuuluvain tautien hoidossa. Muita erikoisaloja varten asetettaisiin poliklinikkoihin tarpeellinen määrä erikoistuntijoita. Kustannukset näiden lääkärien palkkaamisesta eivät komitean mielestä nousisi ylen suuriksi, vaan lienee tarvittavia voimia saatavissa nuorempain, täällä ammattiaan harjoittavain erikoislääkärien joukosta verraten vähäisellä palkalla.

Sen vähäisen työnlisäyksen, mikä aluelääkäreille koituisi kunnallisten poliklinikkain johtajantoimesta, korvaisi komitean mielestä aluelääkäreille siitä johtuva työtaakan kevennys, että useita potilasryhmiä hoitaisivat poliklinikkain erikoislääkärit.

Komitealla ei ollut aihetta tässä yhteydessä käydä pohtimaan ehdotettujen kunnallisten poliklinikkain järjestämiskysymystä, vaan oli komitea ainoastaan tahtonut esittää sen ulkonaiset ääriviivat, huomauttaen että seikkaperäisen ehdotuksen laatiminen tästä kuului terveydenhoitolautakunnalle, jonka asiana myös ehdotettujen kunnallisten poliklinikkain silmälläpito olisi. Kuitenkin edistääkseen tätä komitean mielestä huomiota ansaitsevaa hanketta oli komitea ajatellut, että jo kohdakkoin perustettaisiin kunnallinen poliklinikka Kallioon, missä tällaisen sairaanhoidon tarve oli tuntuvin. Siten saavutettua kokemusta voitaisiin sittemmin käyttää hyväksi järjestelmää edelleen kehitettäessä.

Komitea esitti, että kaupunginvaltuusto kehottaisi terveydenhoitolautakuntaa ottamaan harkittavakseen kysymyksen edellä esitettyjen perusteiden mukaan järjestetyn kunnallisen poliklinikan laittamisesta Kallioon sekä valtuustolle antamaan seikkaperäisen ehdotuksen laitoksen järjestämiseksi ja laskelman sen kustannuksista.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi 1) kaupunginvaltuusto komitean esityksen.

Kivelän sairaalan hallinto.

Terveydenhoitolautakunnan kirjelmässä tammikuun 16 päivästä tehdyn, Kivelän sairaalan johtokunnan valitsemista tarkoittavan esityksen johdosta päätti 2) kaupunginvaltuusto antaa lautakunnan tehtäväksi ryhtyä väliaikaisesti toimenpiteisiin sairaalan hallinnon järjestämiseksi, kunnes lautakunnan laatima ehdotus mainitun sairaalan säännöiksi 3) oli vahvistettu ja sairaalan johtokunta niiden mukaisesti asetettu.

Kysymys yhteisen leivonnan järjestämisestä sairaaloita varten.

Kaupungin terveyden- ja sairaanhoidon uudestijärjestämistä varten asetetun komitean esityksestä 4) päätti 5) kaupunginvaltuusto kehottaa rahatoimikamaria yksissä neuvoin asianomaisten viranomaisten kanssa ottamaan valmisteltavaksi kysymyksen yhteisen leivonnan järjestämisestä kaupungin kaikkia sairaaloita varten sekä aikansa antamaan valtuustolle lausunnon asiasta.

Kysymys kasvattilasten hoidosta.

Kirjelmässä 6) marraskuun 8 päivästä 1912 mainitsi terveydenhoitolautakunta panneensa kaupunginvaltuustolle antamaansa Helsingin kaupungin terveydenhoitojärjestyksen ehdotukseen erinäisiä säännöksiä, jotka poikkesivat Uudenmaan läänin kuvernöörin hel-

1) Valt. pöytäk. marrask. 11 p. 20 §. — 2) Valt. pöytäk. helmik. 4 p. 25 §. — 3) Valt. pain. asiakirj. n:o 37. — 4) Valt. pain. asiakirj. n:o 60. — 5) Valt. pöytäk. kesäk. 10 p. 30 §. — 6) Valt. pain. asiakirj. n:o 74 vuodelta 1912.

mikuun 18 päivänä 1895 vahvistamasta, kasvattilasten hoidossa Helsingissä noudatettavista määräyksistä. Kun kuitenkin tämä ehdotus toistaiseksi oli jäänyt lepäämään, oli kasvatuslautakunta lautakunnalle ehdottanut, että viimeksi mainittu hetimiten tekisi kaupunginvaltuustolle esityksen sanotun ehdotuksen vahvistamisesta mikäli kasvattilasten hoitoa koski. Lautakunta oli tämän johdosta asettanut asiaa käsittelemään komitean, johon kuului lautakunnan, kasvatuslautakunnan, holhouslautakunnan ja vaivaishoitohallituksen edustajia ja joka sittemmin oli terveydenhoitolautakunnalle antanut mietinnön asiasta. Tässä mietinnössä oli komitea m. m. lausunut toivottavaksi, että kunnallisen kasvattilasten hoidon silmälläpidossa tarpeellisen muutoksen aikaansaamiseksi ryhdyttäisiin sen suuntaisiin toimenpiteisiin:

että silmälläpitoa hoitava viranomainen oikeutetaan tarpeen vaatiessa määräämään, että sopimattomaan hoitokotiin sijoitettu lapsi on muutettava toiseen, lapsen hoidolle ja kasvatukselle sopivaan paikkaan;

että aviottomain lasten äidit yhteiskunnan taholta saavat sekä täysin tehokasta avustusta omien ja lastensa etujen valvomisessa lasten isiin nähden, että myös, kun se huolellisen harkinnan jälkeen kussakin eri tapauksessa havaitaan tarkoituksenmukaiseksi, taloudellista apua lasten hoidossa näiden pieninä ollessa, ja hoitomaksujen suorittamisessa hoitokoteihin;

että kunnan tätä ja tämän tapaista tarkoitusta varten palkkaama henkilö määrätään niiden aviottomain lasten holhoojaksi, joiden äitejä ei katsota voivan lapsille vaaraa tuottamatta pitää niiden edusmiehinä; sekä

että, yhdenmukaisuuden ja toivottavan keskityksen saavuttamiseksi yhteiskunnan asiana olevassa kunnan lastenhoidossa, kasvattilasten hoito, puheenalaisten lasten holhoaminen ja muut näiden yhteiskuntatehtävään yhteydessä olevat toimet, mikäli mahdollista, yhdistetään yhden ja saman kunnallisen viranomaisen, mieluummin kunnan kasvatuslautakunnan käsiin, sittenkun se on tässä kohden tarpeenmukaisesti uudestijärjestetty, kuitenkin huomioon ottamalla, että terveydenhoitolautakunta edelleen pitää silmällä kasvattilasten ruumiillista hoitoa näiden ensimmäisinä elinvuosina.

Kun komitean mietintö koski useiden kunnan elimien, etusijassa kasvatuslautakunnan toimialaa, ei terveydenhoitolautakunta, vaikka katsoikin kaikilta kohdin olevan puoltaminen komitean mietinnön yleistä tarkoitusta, kuitenkaan ollut pitänyt asianaan seikkaperäisesti tutkia ehdotusta eikä ehdottaa asian laadusta johtuvia muutoksia kunnan viranomaisten järjestelyyn. Lautakunta sentähden esitti, että kaupunginvaltuusto asettaisi erityisen komitean asiaa edelleen käsittelemään.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto terveydenhoitolautakunnan esityksen erityisen komitean asettamisesta asiaa edelleen valmistelemaan, ja valittiin komitean jäseniksi herra Ehrnrooth, lakitieteentohtori A. Charpentier, ent. kuvernööri I. Gordie, ensimmäinen kaupunginlääkäri V. Sucksdorff sekä vapaaherra A. von Bonsdorff.

Uusi vaivais-
hoito-ohje-
säätö.

Sittenkun vaivaishoitohallituksen oli käsketty ²⁾ laatia ehdotus kaupungin uudeksi vaivaishoito-ohjesäännöksi, joka kaupunginvaltuuston tuli ennen 1913 vuoden loppua lähettää lääninhallitukseen vahvistettavaksi ³⁾, antoi hallitus lokakuun 13:nä päivätyn mietinnön ⁴⁾ ehdotuksineen asiasta. Mainitussa mietinnössä lausui hallitus m. m. seuraavaa:

Uudesti laatiessaan kaupungin vaivaishoito-ohjesäätöä oli vaivaishoitohallitus etusijassa pyrkinyt saattamaan avustusasiain käsittelyn mutkattommaksi sekä aikaansaamaan tehokkaampaa köyhäin silmälläpitoa. Ensinmainitun kysymyksen oli vaivaishoitohallitus arvellut saavan ratkaisunsa edelleen kehittämällä kuluvan vuoden alusta noudatettua asiain valmistelujärjestystä suomalla piirihallituksille päätösvalta avustuksen antamista koskevissa kysymyksissä, ja taas pysyttämällä lisätty tarkastusalueiden luku ja kuluvan vuoden alusta asetetut uudet palkkavirkailijat tulisi tarkastus toistaiseksi tyydyttävästi toimitetuksi.

Kun vaivaishoitohallituksesta oli näyttänyt tarpeettomalta vaivaishoito-ohjesäännössä toistaa vaivaishoitoasetuksen tai muun yleisen lain säännöksiä, oli ohjesääntöehdotuksesta poistettu kaikki tuollaiset määräykset, minkä ohessa nykyisessä ohjesäännössä olevat viittaukset yleiseen lakiin oli poistettu.

Niinikään oli ohjesäännöstä poistettu toimitusjohtajan y. m. virkamiesten ja virkailijain tehtäviä koskevat määräykset, koska oli näyttänyt sopivammalta yhdistää tuollaiset määräykset niihin johtosääntöihin, jotka kaupunginvaltuusto hallituksen esityksestä vahvasti asianomaisille virkailijoille. Siten kävi mahdolliseksi kulloinkin erilaisten tarpeiden mukaan järjestää vaivaihoidon työnjako ilman sellaista seikkaperäistä ja aikaa vievää mutkaa, jota ohjesäännön muuttaminen vaati. Hallitus oli tässä samoin kuin muutoinkin ehdotuksensa laadinnassa pyrkinyt vaivaishoitoasetuksen viittomien rajain sisällä varaamaan vaivaihoidolle mahdollisimman suurta kehitys- ja liikuntavapautta. Siinä mielessä oli hallitus myös pyrkinyt välttämään ylen seikkaperäisiä määräyksiä, koska ne useinkin olivat näyttäneet ehkäisevän muuttuneiden olojen vaatimaa vaivaihoidon kehitystä.

¹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 22 §. — ²⁾ Ks. 1912 vuod. kert. siv. 230. —

³⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 10 p. 38 § ja syysk. 9 p. 12 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 87.

Kun ehkäisevä vaivaishoito oli erittäin tärkeä, vaikka tähän asti ehkä liian vähän huomattu kaupungin vaivaishoitohallinnon puoli, oli hallitus tahtonut huomauttaa tämän suuntaisten toimenpiteiden välttämättömyyttä.

Vaivaistalon nimitys ei näyttänyt hallituksesta aivan sovelialta, koska tämä nimitys m. m. voi olla omansa pitämään vireillä vastahakoisuutta laitokseen tuloon nähden. Tämän nimityksen sijaan oli sentähden pantu nimi Helsingin kunnalliskoti.

Hallitus ehdotti toimeenpantavaksi sellaisen järjestyksen, jonka mukaan vaivaishoitohallitus suorittaisi sille kuuluvat tehtävät osin yhteisesti, osin keskushallituksena, osin osastottain. Helsingin kaupunkikunta olisi edelleen yhtenä vaivaishoitoyhdyskuntana, jolla olisi ainoastaan yksi vaivaishoitohallitus, vaikka tämä hallitus, samoin kuin useat maamme tuomioistuimetkin, työskentelisi osastottain. Edellyttäen että tarkastusalueita ei olisi nykyistä määräänsä kahta toista vähemmän ja ettei kolmea useampaa aluetta yhdistettäisi yhteen osastoon, oli hallitus katsonut osastojen luvun olevan määrättävä vähintään neljäksi. Koska vaivaishoitoasetuksen 11 §:n mukaan vaivaishoitohallitukseen kaupungissa kuului esimies ja vähintään viisi jäsentä, oli osasto, jolla oli sama oikeus kuin vaivaishoitohallituksellakin päättää avustusasioista, katsottu olevan kokoonpantava samalla tavoin kuin vaivaishoitohallitus. Jotta vaivaishoitohallituksen osastot kävisi tällä tavoin kokoonpaneminen, täytyi vaivaishoitohallituksessa olla jäseniä ainakin yhtä monta kuin osastoissa yhteensä, eli siis, tarkastusalueiden luvun nykyisellään ollessa, ainakin 24 henkilöä ynnä tarpeellinen määrä varajäseniä. Mutta näin monilukuinen kollegi oli liian hidastaliikkeinen koneisto ja kykenisi tuskin toimimaan vaivaishoitohallituksen keskuselimenä, minkätähden hallitus olikin ajatellut, että yhteinen vaivaishoitohallitus kokoontuisi varsinaisesti kerran vuoden alussa m. m. perustamaan vaivaishoidon hallintoa vuodekseen jakamalla kaupungin tarkastusalueisiin, valitsemalla lautakunnan suljettua vaivaishoitoa varten sekä jakautumalla osastoihin. Keskeisenä hallintoelimenä olisi keskushallitus, johon kuuluisi yhteisen vaivaishoitohallituksen puheenjohtaja sekä jäseninä osastojen puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat tai, jos jossakin tapauksessa havaittaisiin sopivammaksi, jokin muu keskushallituksen valitsema saman osaston jäsen sekä kaksi suljetun vaivaishoidon lautakunnan jäsentä.

Kysymyksestä, mikä vaivaishoitohallinnon puoli olisi desentralisoitava, oli hallitus ollut sitä mieltä, ettei desentralisoimisen pitäisi käsittää suljettua vaivaishoitoa eikä myöskään avunsaajain elätteelle antamista koskevia asioita, vaan että nämä asiat olisivat keskushallituksen ratkaistavia. Eri osastoissa käsiteltäviksi sitä vastoin soveltuisivat avustuksen myöntämistä koskevat asiat niin laatunsa

johdosta kuin siihenkin nähden, että ne ovat verrattomasti lukuisimmat.

Mietintöön liittyivät ehdotukset Helsingin vaivashoidon ohjesäännöksi sekä vaivashoitohallituksen toimitusjohtajan ja lastenhoidontarkastajan ynnä Helsingin kunnalliskodin ja työlaitoksen johtajan johtosäännöiksi.

Asiaa esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto, osin äänestettyään, eräin muutoksin hyväksyä vaivashoito-ohjesäännön ehdotuksen, ja oli ohjesäännölle hankittava läänin kuvernöörin vahvistus. Johtosääntöehdotukset sitä vastoin pantiin pöydälle siksi, kunnes ohjesääntö oli vahvistettu.

Siten hyväksytty ohjesääntö oli seuraava:

Helsingin kaupungin vaivashoito-ohjesääntö.

I luku.

Vaivashoidon toimittamisen yleiset perusteet.

1 §.

Vaivashoitoa Helsingin kaupungissa toimittaa kaupunginvaltuuston valitsema vaivashoitohallitus yleisestä vaivashoidosta 17 päivänä maaliskuuta 1879 annetun keisarillisen asetuksen ja tämän ohjesäännön mukaisesti.

2 §.

Helsingin vaivashoidon tehtävänä on hankkia hoitoa ja tarpeellista elatusta henkilöille, joihin nähden yleisestä vaivashoidosta voimassa olevan asetuksen mukaan kunnalla on sellainen velvollisuus.

Helsingin vaivashoitoyhdyskunnassa olevat hädänalaiset henkilöt, joihin nähden kunnalla ei ole vaivashoitovelvollisuutta, voivat harkinnan mukaan hellittävässä tapauksissa saada vaivashoidolta avustusta, sikäli kuin kunta sitä varten on myöntänyt erityistä määrärahaa.

Sitä paitsi tulee vaivashoidon, kaupunginvaltuuston tarkemmin määrättävällä tavalla, koettaa ehkäistä vaivaisavun tarvetta ja siinä erittäinkin panna huomiota alaikäisten kasvattamiseen kunnan kansalaisiksi.

3 §.

Vaivashoitohallituksen isäntävallan alainen on velvollinen, jos hallitus sitä vaatii, rupeamaan hoitolaiseksi kunnan vaivaisaloon, jota sanotaan Helsingin kunnalliskodiksi, tahi sen yhteydessä olevaan työlaitokseen taikka vaivashoitohallituksen osotuksen mukaan tekemään työtä näiden laitosten ulkopuolella.

4 §.

Kun joku otetaan täyteen ja alituisen hoitoon, pitää kaiken mitä hän silloin omistaa tulla vaivashoitoyhdyskunnan omaksi; sellainen avunsaaja saa kuitenkin pitää hallussaan vähemmänarvoisia esineitä.

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 25 p. 12 § ja jouluk. 9 p. 18 §.

II luku.

Vaivaihoidon eri lajit.

5 §.

Vaivaihoitoa annetaan:

a) täysihoidolla Helsingin kunnalliskodissa, lastenkodissa tahi muussa samanlaatuisessa laitoksessa;

b) pitämällä sairaalassa, mielisairaalassa taikka tylsämielisiä, pahantapaisia, sokeita, kuuromykkiä tahi raajarikkoja varten olevassa laitoksessa, turvakodissa tahi muussa sellaisessa yleisessä laitoksessa;

c) elätteelle antamalla;

d) kustantamalla sairaanhoitoa;

e) avustamalla tarveaineilla tahi rahalla; sekä

f) työtä vastaan kunnan työlaitoksessa.

6 §.

Vaivaihoidon huostaan otettu alaikäinen on, mikäli mahdollista, annettava hoidettavaksi etusijassa maaseudulle, sellaiselle henkilölle, joka on sopiva menestyksellä hoitamaan lapsen kasvatusta sen viidennentoista ikävuoden loppuun sekä tunnustaa samaa uskonoppia kuin lapsi.

Kunnan lastenkodissa tahi muussa samantapaisessa, hoidettaviksi otettuja lapsia varten olevassa kunnan laitoksessa pidettäköön alaikäistä ainoastaan siksi, kunnes muuta sopivampaa hoitoa voidaan hankkia. Helsingin kunnalliskotiin älköön otettako kolmea vuotta vanhempia lapsia.

Alaikäinen, joka on sokea, kuuromykkä, raajarikko, viallinen, tylsämielinen tahi pahantapainen tahi muun tuollaisen virheen tai vian vaivaama, on ilmoitettava kasvatustalautakunnalle toimitettavaksi saamaan opetusta ja ohjausta erityisessä laitoksessa.

7 §.

Alaikäiselle on hankittava tilaisuutta sellaisen opetuksen saamiseen, jota ylemmässä kansakoulussa annetaan. Sen ohessa on vaivaihoitohallituksella valta hellittävässä tapauksissa senkin jälkeen, kun lapsi on täyttänyt viisitoista vuotta, antaa avustusta sen kasvatuksen jatkamiseen.

8 §.

Kun vaivaihoitoa annetaan aikuiselle henkilölle, pitää etusijassa tulla elatus Helsingin kunnalliskodissa tahi muussa suljetussa laitoksessa.

Jos jossakin tapauksessa muu hoitomuoto katsotaan sopivammaksi, on vaivaihoitohallituksella valta se järjestää.

9 §.

Ainoastaan hyväksi tunnetun ja muutoin sopivan henkilön luo saa avunsaajan antaa elätteelle.

10 §.

Taudintapauksen sattuessa on se, jolla on avunsaaja hoidossaan, velvollinen hankkimaan lääkärinhoitoa ja lääkkeitä, mutta saa siitä korvauksen vaivaihoitohallituksen harkinnan mukaan.

III luku.

Vaivashoidon hallitus, hallinto ja tarkastus.

11 §.

Vaivashoitohallitukseen kuuluu puheenjohtaja ja vähintään 24 jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, kaikki kaupunginvaltuuston valitsemia. Oikeutettuja ottamaan osaa vaivashoitohallituksen keskusteluihin ja päätöksiin ovat poliisimestari ja se seurakuntain kirkkoherroista, jonka tuomiokapituli siihen määrää, saaden kaupungin muut kirkkoherrat ottaa osaa kukin seurakuntalaisiaan koskevain avustuskysymysten käsittelyyn.

12 §.

Vaivashoitohallituksen puheenjohtaja valitaan vuosittain, jäsenet ja varajäsenet kolmeksi vuodeksi kukin.

Jäsenistä eroaa vuosittain kolmasosa siinä järjestyksessä, kuin heidät on valittu.

Jos jäsen eroaa sinä aikana, joksi hänet on valittu, niin valitaan toinen jälellä olevaksi ajaksi.

13 §.

Oikeudesta kieltäytyä vaivashoitohallituksen puheenjohtajan tahi jäsenen toimesta on voimassa mitä kunnallishallituksesta kaupungissa annetussa asetuksessa siinä kohden on kaupunginvaltuusmiehistä säädetty.

14 §.

Vaivashoitohallitus kokoontuu osin kokonaisuudessaan, yhteisen vaivashoitohallituksen nimisenä, osin keskushallituksena ja osin osastottain.

15 §.

Yhteinen vaivashoitohallitus kokoontuu vuosittain tammikuun ensimmäisenä arkimaanantaina, jolloin hallitus

jakaa kaupungin niin moneen tarkastusalueeseen, kuin tarve vaatii; valitsee keskuudestaan kunkin tuollaisen alueen johtajan ja apulaisjohtajan sekä tarpeellisen määrän jäseniä lautakuntaan suljetun vaivashoidon valvontaa varten;

jakaantuu vähintään neljään kuusijäseniseen osastoon; sekä

valitsee vaivashoitohallituksen varapuheenjohtajan ynnä osastojen puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat.

Sitä paitsi kokoontuu yhteinen vaivashoitohallitus, kun keskushallitus sen katsoo tarpeelliseksi jonkin erittäin tärkeän asian käsittelyä varten.

16 §.

Keskushallitukseen, jossa vaivashoitohallituksen puheenjohtaja johtaa keskusteluja, kuuluvat, paitsi häntä, vaivashoitohallituksen osastojen puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat sekä kaksi suljetun vaivashoidon lautakunnan jäsentä. Osaston varapuheenjohtajan sijasta valitkoon keskushallitus kuitenkin, jos jossakin tapauksessa sen katsoo sopivammaksi, muun jäsenen samasta osastosta.

17 §.

Yhteinen vaivashoitohallitus käsittelee ainoastaan 15 §:ssä mainitut asiat.

Osastot käsittelevät avustuksen myöntämistä koskevia asioita ja saavat näistä asioista päättää, ellei asia 19 §:n 3 ja 4 momentin mukaan ole keskushallituksen ratkaistavia.

Muut asiat käsittelee keskushallitus.

18 §.

Keskushallitus kokoontuu varsinaiseen kokoukseen kunkin kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena maanantaina syyskuun alusta toukokuun loppuun sekä kunkin kuukauden ensimmäisenä maanantaina vuoden jällellä olevana aikana. Jos pyhä sattuu tuollaiseksi päiväksi, pidetään kokous seuraavana arkipäivänä.

Ylimääräiseen kokoukseen kutsuu puheenjohtaja keskushallituksen niin usein kuin tarve vaatii.

Vaivaishoitohallituksen osastot kokoontuvat kerran kuukaudessa tai useammin, jos asiain paljous ja laatu sitä vaatii.

Kokousajasta on kirkkoherralle ja poliisimestarille annettava tieto.

19 §.

Yhteinen vaivaishoitohallitus on päätösvaltainen, kun paitsi puheenjohtajaa vähintään puolet sen jäsenistä on saapuvilla.

Keskushallitus on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja ja viisi jäsentä on saapuvilla.

Vaivaishoitohallituksen osasto on päätösvaltainen, kun vähintään kolme jäsentä on saapuvilla. Jos jäsenluvun tällaisena ollessa ilmaantuu erimielisyttä, on asia jätettävä keskushallituksen ratkaistavaksi.

Niinikään on, kun toimitusjohtaja sitä pyytää, avustuksen myöntämistä koskeva asia jätettävä keskushallituksen ratkaistavaksi.

20 §.

Äänestyksessä ratkaisee enemmistö. Jos äänet käyvät tasan, tulee päätökseksi puheenjohtajan kannattama mielipide.

21 §.

Jäsen, joka on estetty saapumasta kokoukseen, ilmoittakoon siitä niin hyvissä ajoin, että varajäsen ehditään kutsua.

Jos joku on esteettömästi poissa tahi estettä näyttämättä poistuu kokouksesta, sakotettakoon kultakin kerralta kaupunginkassaan, puheenjohtaja 6 sekä jäsen tahi varajäsen 3 markkaa. Jos kokous tuollaisesta syystä jää pitämättä, sakotettakoon kaksin verroin. Kanneltuista sakoista on vuosittain tehtävä tili rahatoimikamarille.

22 §.

Vaivaishoitohallituksen velvollisuutena on:

a) yleisestä vaivaishoidosta annetun asetuksen ja tämän ohjesäännön määräysten mukaisesti pitää huolta kaupungin vaivaishoidosta ja sitä varten myöskin panna täytäntöön kaupunginvaltuuston asiasta tekemät päätökset;

b) tutkia ja määrätä, onko ja millä tavoin vaivaishoitoa annettava sille, jolle sitä on haettu;

c) kun hätää näyttää olevan olemassa tahi tulossa, mutta vaivaishoitoa ei ole haettu, ryhtyä asianhaaran vaatimiin toimenpiteisiin, erittäinkin niihin alaikäisiin nähden, jotka eivät kotonaan saa asianmukaista hoitoa tai joi-

den toimeentulo joutuu uhanalaiseksi elättäjän juoppouden, laiskuuden tahi huolettomuuden takia;

d) hankkia selvitys, onko köyhän elatus toisen vaivashoitoyhdyskunnan tahi sellaisen yksityishenkilön velvollisuutena, joka kykenee tämän velvollisuutensa täyttämään, sekä heti ryhtyä toimiin asianomaisten velvoittamiseksi täyttämään velvollisuutensa tässä kohden;

e) hoitolaista elätteelle annettaessa tehdä kirjallinen sopimus, jossa ei ainoastaan ole niitä sitoumuksia kasvatukseen ja hoitoon nähden, joista edellä mainitussa asetuksessa säädetään, vaan myös sellaisia tarkkoja määräyksiä elätteelle annetun huolenpidosta, kuin hänen terveydentilaansa, ikäänsä, tietoihinsa tai muuhun nähden harkitaan tarpeelliseksi;

f) jos avunsaaja osottaa sellaisen mielisairauden merkkejä, joka vaatii sairaalahoitoa, viipymättä toimittaa hänet kaupungin mielisairaalaan;

g) kun puutteen- ja hädänalaista henkilöä, joka ei saa vaivashoitoa, kohtaa tauti, joka vaatii ottamaan hänet sairaanhoitolaitokseen, antaa maksusitoumus sairassijasta etupäässä kunnan sairaalassa;

h) pitää huolta siitä, että vaivashoitoyhdyskunnalle kuuluva isäntävalta tulee kunnan hyödyksi käytetyksi siten, että työkykyiset avunsaajat otetaan kaupungin työlaitokseen tahi muuhun samantapaiseen kunnan laitokseen, taikka että isäntävalta luovutetaan joko kaupungin rahatoimikamarille tahi yksityiselle työnantajalle;

i) joka vuodeksi laatia seuraavan vuoden tulo- ja menoarvioehdotus sekä vaivashoidosta antaa kertomus ja siitä tehdä tili, niin myös antaa säädetty tilastotiedot;

k) rekisteritoimistonsa kautta välittää sellaista yhteistoimintaa kunnan vaivashoidon ja vapaaehtoisen armeliaisuustyön kesken, että ei ainoastaan edistetä avunsaajain menestystä, vaan myös kunnan edut sen elatusvelvollisuuteen nähden tulevat huomioon otetuiksi;

l) kahdessa tahi useammassa kaupungin ruotsin- ja suomenkielisessä sanomalehdessä saattaa tiedoksi 15 §:ssä mainittujen alueiden rajat ynnä kunkin alueen johtajan nimi; sekä

m) valvoa kaikkia suljettua vaivashoitoa varten olevia kunnan laitoksia sekä niille laatia järjestyssäännöt, jotka on sopiviin paikkoihin laitoksissa julkipantava.

23 §.

Kun mainittavampi joukko köyhiä on annettu elätteelle maaseudulle samaan kuntaan, tulee vaivashoitohallituksen asettaa elätteelle annettujen asianmukaista hoitoa lähinnä valvomaan paikallisasiamiehiä, joiden on määrätystä palkkauksesta täytettävä tehtävänsä heille annetun johtosäännön mukaisesti.

Jos toiseen kuntaan on elätteelle annettu yksi tahi ainoastaan harvulukuisia köyhiä, tulee vaivashoitohallituksen ryhtyä sellaisiin toimiin, että sen paikkakunnan asianomainen vaivashoitoviranomainen, missä elätteelle annettu oleskelee, tarpeenmukaisesti tarkastaa näiden hoitoa.

24 §.

Vaivashoitohallituksen puheenjohtajan on velvollisuus:

a) niin yhteisen vaivashoitohallituksen kuin keskushallituksenkin kokouksissa johtaa keskusteluja ja esitellä asiat sekä allekirjottaa lähtevät toimituskirjat ja maksumääräykset;

- b) kuukausittain tutkia ja tarkastaa vaivashoidon menot; sekä
c) muutoin katsoa, että hallituksen päätökset pannaan täytäntöön, että vaivashoidon palveluksessa olevat henkilöt täyttävät tehtävänsä sekä että järjestystä ja säästäväisyyttä noudatetaan vaivashoidossa.

25 §.

Kaupunginvaltuusto valitsee vaivashoitohallituksen ehdotuksesta kolmenkymmenen päivän hakuajan jälkeen toimitusjohtajan, lastenhoidontarkastajan, Helsingin kunnalliskodin ja työlaitoksen johtajan, apulaisjohtajan, sihteerin, kanslianjohtajat, rahastonhoitajan sekä tarpeen mukaan muitakin virkailijoita, ja on kaupunginvaltuuston asia näille antaa tarkemmat johtosäännöt.

26 §.

Avustamaan vaivashoitohallitusta ja toimitusjohtajaa sekä niiden henkilöiden silmälläpidossa, joille vaivashoitoa on haettu, mutta ei vielä myönnetty, että niidenkin, jotka laitosten ulkopuolella saavat vaivashoitoa, ja muutoinkin hankkimaan tietoja kunnassa olevista hädänalaisista ja erittäinkin alaikäisistä, jotka eivät kotonaan saa asianmukaista hoitoa, sekä myös kiinnittämään tarpeellista huomiota kerjuun ehkäisemiseen tulee vaivashoitohallituksen, toimitusjohtajan ehdotuksesta, valita tarpeellinen määrä tarkastusmiehiä ja diakonissoja sekä kutakin tarkastusaluetta varten, osastonpuheenjohtajan tai alueenjohtajan esityksestä, palkattomia huoltajia tarpeen mukaan; ja on vaivashoitohallituksen asia antaa heidän toiminnastaan tarkempia määräyksiä sekä kaupunginvaltuuston asia määrätä tarkastusmiesten ja diakonissain palkat.

27 §.

Vaivashoitohallituksen asia on ottaa kanslianjohtajia ja muita virkailijoita kaupunginvaltuuston myönnytyksen mukaan.

28 §.

Vaivashoitohallituksen tulee antaa johtosääntö suljetun vaivashoidon lautakunnalle, 27 §:ssä mainituille virkailijoille sekä vaivashoitohallituksen alaisten laitosten henkilökunnalle.

29 §.

Suljettua vaivashoitoa varten oleviin kunnan laitoksiin otettujen, luterilaista uskonoppia tunnustavain henkilöiden uskonnollista hoitoa varten ottaa vaivashoitohallitus papin, joka hoitaa tointansa vaivashoitohallituksen osuuden mukaan.

Jos hoitolaisten joukossa on joku, joka ei tunnusta evankelis-luterilaista oppia, tulee vaivashoitohallituksen sopivalla tavalla pitää huolta hänenkin sielunhoidostaan.

30 §.

Terveystenhoidon valvonnasta suljettua vaivashoitoa varten olevissa kunnan laitoksissa antaa kaupunginvaltuusto määräyksiä vaivashoitohallituksen esityksestä.

31 §.

Jos suljettua vaivashoitoa varten olevaan kunnan laitokseen otettu henkilö haluaa laitoksesta erota, tehköön siitä laitoksen johtajalle ilmoituksen

esitettäväksi suljetun vaivashoidon lautakunnalle, joka ei saa evätä suostumustaan, jos hakija ei enää ole vaivashoitohallituksen isäntävallan alainen.

32 §.

Kaikki tulot vaivashoitohallituksen alaisista laitoksista tulevat vaivashoitoyhdyskunnalle. Kuitenkin saa vaivashoitohallitus kehotukseksi antaa ahkerille, kunnollisille ja tottelevaisille avunsaajille uutterusrahoja.

33 §.

Ruuanpidon suljettua vaivashoitoa varten olevissa kunnan laitoksissa järjestää vaivashoitohallitus, joka yksissä neuvoin asianomaisen lääkärin ja laitoksen johtajan kanssa vahvistaa määrätyn ruokajärjestyksen, johon nähdessä tarpeellisen säästäväisyyden ohessa on huomioon otettava, että ruoka on terveellistä ja riittävää. Niille, joiden terveydentila sitä vaatii, on ruoka järjestettävä lääkärin määräyksen mukaan.

34 §.

Avunsaaja, joka katsoo, että hänelle on tehty väärin, saa valittaa vaivashoitohallituksen puheenjohtajalle tai toimitusjohtajalle, joiden tulee ryhtyä asianhaarain vaatimiin toimenpiteisiin.

35 §.

Kaikista vaivashoidon hyväksi tehdyistä lahjoituksista on pidettävä täydellistä luetteloa, jossa mainitaan antajan nimi, aika, milloin lahjoitus on tehty, sekä lahjoituksen määrä, laatu ja tarkoitus.

Vaivashoitohallituksen pitää kaupungin rahatoimelta vuosittain saada tili niistä rahastoista, joita rahatoimikonttori hoitaa vaivashoidon hyväksi. Määrättyihin, vaivashoitoon kuuluviin tarkoituksiin lahjoitettujen pääomain korot tulee vaivashoitohallituksen jakaa antajain määräysten mukaisesti.

Ehdotus kaupungin kansakoulujen uudeksi ohjesäännöksi.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan marraskuun 12 päivänä 1912 oli antanut ¹⁾ kansakoulujohtokunnan toimeksi käydä sitä varten annettuja määräyksiä noudattaen uudestilaatimaan kaupungin kansakoulujen voimassa olevaa ohjesääntöä, lähetti johtokunta kirjelmässä ²⁾ huhtikuun 2 päivältä valtuustolle ehdotuksen mainitun ohjesäännön muuttamiseksi.

Kaupunginvaltuusto lähetti ³⁾ asian edelleen valmisteltavaksi erikoisvaliokuntaan, jonka jäseniksi valittiin herrat Rosenqvist, Pesonen, Forsius, Frey ja Sederholm.

Valiokunta antoi lokakuun 23:ntena päivätyn mietinnön ⁴⁾ siihen liittyvine ehdotuksineen uudeksi kansakouluohjesäännöksi.

Asiaa uudelleen esiteltäessä päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto sen palauttaa valiokuntaan lisättynä herroilla Ehrnroothilla ja Listolla

¹⁾ Ks. 1912 vuod. kert. siv. 122 ja seur. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 34. —

³⁾ Valt. pöytäk. toukok. 13 p. 6 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 82. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. lokak. 28 p. 21 §.

uudestaan käsiteltäväksi huomioon ottamalla valtuustossa esitettyjä näkökohtia.

Kirjelmässä ¹⁾ joulukuun 19 päivältä 1912 huomautti työväenasiain lautakunta, että kaksi vuosikymmentä tuli kohdakkoin kulu-
neeksi siitä, kun kysymys kunnallisen työväenopiston perustami-
sesta ensi kerran oli kaupunginvaltuuston huomion esineenä. Tä-
män ajan kuluessa tosin korkeampi työväenopetus kaupungissa oli
valtuuston myöntämän aineellisen avustuksen johdosta vähitellen
kehittynyt tärkeäksi sivistystekijäksi yhteiskunnassamme, mutta
vaikka kysymys tämän opetuksen järjestämisestä kiinteämpiin muo-
toihin työväenopiston perustamisella oli eri tiloissa saatettu valtuuston
käsiteltäväksi, ei tätä asiaa vielä ollut ratkaistu myönteiseen suun-
taan, vaan oli se edelleen päiväjärjestyksessä. Työväenasiain lauta-
kunta oli nyt katsonut olevan uudelleen saattaminen asian valtuuston
harkittavaksi.

Kunnallisen
työväenopiston
perustaminen.

Tehtyään selkoa asiassa esitetystä eri ehdotuksista ja sen kä-
sittelyn eri vaiheista kaupunginvaltuustossa, joka viimeksi oli käsi-
tellyt asiaa lokakuun 5 ja marraskuun 23 päivänä 1909 ²⁾, sekä luo-
tuaan katsauksen tämän alan oloihin eräissä muissa maissa, huo-
mautti lautakunta, että sen laatiessaan ehdotusta korkeamman työ-
väenopetuksen ohjelmaksi ja järjestysmuodoksi, semmoisena kuin
se olisi oleva kunnallisena työväenopistona, oli etusijassa ollut
pyrittävä ratkaisemaan kysymystä niitä vaatimuksia silmällä pitäen,
joita paikkakunnan kaksikielisyys asetti. Tähän nähden oli lauta-
kunta asettunut kannalle: yksi opisto kahteen osastoon jaettuna.
Työväenopiston tehtävä, nimittäin yleisen valistuksen levittäminen
etusijassa työväestön keskuuteen sekä harrastuksen herättäminen
siinä sosiaaliseen kehitykseen ja taloudelliseen vaurastumiseen, oli sa-
ma, olipa yleisö suomen- vai ruotsinkielinen. Valistustyön suunnitte-
lussa ja suorittamisessa oli mikäli mahdollista noudatettava yhtenäis-
syyttä, ja olisi sentähden, pysyttämällä laitoksen osastoilla tarpeelli-
nen liikuntavapaus, ylin yhteinen johto asettamalla käytettävä hy-
väksi ne edut, joita tuollainen yhtenäisyys periaatteellisissa kysymyk-
sissä tuotti. Esimerkkejä oli ollut siitä, että pääkaupungissa oli käytet-
tävänä luennoitsijoita, jotka sekä kykenivät että suostuivat esiinty-
mään molemmilla kielillä; samojen luentojen esittäminen sekä ruot-
siksi että suomeksi säästi toiselta puolen työtä ja oli toiselta puolen
helpommin toimeenpantavissa, jos puheenalainen yhtenäisyys säilyt-
tettiin. Yhä laajemmassa määrässä käytettiin tuollaisessa opetuk-
sessa nyttemmin apuna hävaintovälineistöä, heijastuskuvia y. m. sem-
moista, ja tässä kohden oli huomattavia helpotuksia saavutettavissa

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 3. — ²⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 39 ja 40.

ja kustannuksia vältettävissä, jos toiminta ei ollut kokonaan kahtia jaettu. Muutenkin, eritoten mitä opetukseen sopivain huoneistojen kustannuksiin tuli, kävi taloudenhoidon järjestäminen edullisemmin, jos ruotsin- ja suomenkielinen opetus yhdistettiin samaan opistoon. Mutta samalla oli lautakunta jakanut vastaisen työväenopiston työn kahteen osastoon, ruotsinkieliseen ja suomenkieliseen, ja järjestänyt nämä mahdollisimman mukaan itsenäisiksi. Lautakunnan mielestä oli esillä oleva kysymys parhaiten ratkaistavissa siten, että opiston kumpaisellakin osastolla oli eri johtokuntansa alainen johtaja, mutta että sellaiset opiston asiat, jotka koskivat yleisen opetuskaavan vahvistamista tai muuttamista, opiston yleistä taloudenhoitoa ja rahasăäntöehdotusta, sen huoneistojen käyttämistä sekä taloudenhoitajan ynnä opiston molemmille osastoille tarpeellisen palvelijaston ottamista, olisi ratkaistava molempain johtokuntain yhteisessä kokouksessa.

Edellä mainittuja järjestysmuodon peruspiirteitä noudattaen oli lautakunta laatinut kirjelmän oheisen ehdotuksen Helsingin kaupungin työväenopiston säännöiksi. Ehdotuksen mukaan annettaisiin opetusta osin yhtäjaksoisina luentosarjoina, osin käytännöllisenä ohjauksena eräissä sellaisissa aineissa, jotka eivät soveltuneet yleisissä luennoissa esiteltäviksi. Yksityisiä luentoja ei ollut mainittu opiston yleiseen opetuskaavaan kuuluviksi, vaikkakin niitä oli edellytetty ehdotuksessa. Laitoksen toiminnan jakaminen kahdelle lukukaudelle ja näiden pituus oli ehdotettu tähänastisen käytännön mukaisesti. Viikottaisten luento- ja opetustuntien luku näytti olevan sopivin jättää osastojen johtokuntain määrättäväksi. Kohta kun oma talo opistolle saatiin, voi toivoa siellä luennoitavan ja opetetavan joka arki-ilta viikossa. Mutta opetusta ei hevin käynyt rajoittaminen ainoastaan näihin tilaisuuksiin, vaan oli välttämätöntä pitää ainakin joitakuuta luentoja tämän valistuksen pääahjon ulkopuolella. Oli osottautuva mahdottomaksi koota samaan huoneistoon ne alun kolmattatuhatta kuulijaa, jotka tähän asti olivat jakautuneet Työväentalolla ja Ylioppilastalolla tai Koiton juhlasalissa pidettyjen suomenkielisten luentojen kesken. Ei myöskään käynyt yhteen paikkaan kokoominen kaikkia niitä ruotsinkielisiä kuulijoita, jotka olivat ottaneet osaa Uusmaalaisessa osakuntatalossa, Silta- saarella, Vanhassakaupungissa tai Töölössä pidettyihin kursseihin. Noin laajan sivistystarpeen täyttämiseksi oli edelleen välttämätöntä opiston ulkopuoleltakin vuokrata jokin tahoi joitakin saleja opiston järjestämään luennoimistoimintaa varten.

Lautakunta esitti, että kaupunginvaltuusto m. m. päättäisi: perustaa Helsingin kaupungin työväenopisto nimisen, ruotsin-

kieliseen ja suomenkieliseen osastoon jaetun kunnallisen työväenopiston:

vahvistaa edellä mainitun ehdotuksen Helsingin kaupungin työväenopiston säännöiksi;

määrätä tämän työväenopiston toiminnan alkavaksi syysluku-kauden 1914 alusta, josta ajankohdasta lähtien kaupungin tähän asti voimassa pitämät työväenopetuskurssit lakkautetaan;

työväenopiston molempain osastojen johtokunnan vaalin ensi kerran toimitettavaksi ennen helmikuun 1914 umpeen menemistä, minkä jälkeen johtokuntain heti on käytävä julistamaan opiston johtajanvirat avonaisina haettaviksi sekä ryhdyttävä muihin opiston toiminnan alkamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Rahatoimikamari, jolta oli vaadittu lausuntoa asiasta, antoi maaliskuun 10:ntenä päivätyn lausunnon ¹⁾. Kamari oli pääasiassa yhtä mieltä työväenasiain lautakunnan kanssa siitä, että kunnan olisi kokonaan otettava haltuunsa puheena olevat työväenkurssit sekä että tätä opetusta olisi pyrittävä järjestämään vakinaisemmaksi. Sen suuntainen uudestijärjestely tosin tuottaisi kaupunginhallinnolle vuotuisia lisämenoja, mutta nämä eivät kuitenkaan olisi niin huomattavia, että kaupungin siitä syystä tulisi olla uudistusta toimeenpanematta. — Työväenopiston sääntöehdotusta oli kamari katsanut olevan eräiltä kohdin muutettava, minkätähden kamari oli laatinut uuden sääntöehdotuksen.

Työväenasiain lautakunta esitti sittemmin kirjelmässä ²⁾ toukokuun 29 päivältä, että työväenopiston säännöt hyväksyttäisiin kirjelmän oheisen, lautakunnan uudestilaatiman ehdotuksen mukaisina.

Asiaa esiteltäessä päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto hyväksyä työväenasiain lautakunnan asiasta tekemät esitykset.

Kaupunginvaltuuston vahvistamat työväenopiston säännöt olivat seuraavat:

Helsingin kaupungin työväenopiston säännöt.

1 §.

Helsingin kaupungin työväenopiston tarkoituksena on etusijassa työväestöön levittää yleistä valistusta sekä herättää siinä harrastusta yhteiskunnallista edistystä ja taloudellista vaurastumista koskeviin kysymyksiin.

Opisto toimii suomenkielisenä ja ruotsinkielisenä osastona.

2 §.

Opistossa annetaan opetusta osin yhtäjaksoisina luentosarjoina edellyt-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 50. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 65. — ³⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 10 p. 37 §. Ks. myös tätä kert. siv. 60 ja seur. sekä 123 ja 124.

täen että opiston oppilaaksi ilmoittautuneet henkilöt mahdollisimman säännöllisesti käyvät niillä luennoilla, joita he ovat ilmoittaneet aikovansa kuulla, osin antamalla käytännöllistä ohjausta aineissa, jotka eivät sovellu yleisissä esitelmissä käsiteltäviksi.

3 §.

Opiston toiminta kohdistuu seuraaviin aloihin:

1. Yhteiskunnallinen ja taloudellinen opetus: historia, yhteiskuntaoppi, kansantalous ja sosialinen lainsäädäntö.
2. Eetillinen opetus: etiikka, psykologia ja kasvatustieteet.
3. Luonnontieteellinen opetus:
 - a) fysiikka, kemia, tähtitiede, geologia, maantiede, kasvi- ja eläintiede;
 - b) anatomia, fysiologia ja terveystieteet.
4. Käytännöllinen opetus: ainekirjotus, laskenta, kirjanpito, taloustieteet, samariittikurssit y. m.

Opetus on, mikäli mahdollista, järjestettävä huomioon ottaen työväestön elämän- ja työoloja. Opiston tulee pysyä syrjässä kaikista valtiollisista ja uskonnollisista riidoista.

4 §.

Opiston toiminta on jaettu syyslukukauteen, joka alkaa syyskuun 15 päivänä ja päättyy joulukuun 15 päivänä, ja kevätlukukauteen, joka kestää tammikuun 15:stä huhtikuun 30 päivään. Viikottaisen luento- ja opetus- tuntien luvun määräävät osastojen johtokunnat.

5 §.

Opiston osastoja hoitaa kaksi johtokuntaa, joihin kumpaiseenkin kuuluu seitsemän kahdeksi vuodeksi kerrallaan valittua jäsentä.

Ruotsinkielisen osaston johtokunta asetetaan siten, että kaupunginvaltuusto valitsee kaksi jäsentä sekä sosialilautakunta, ruotsinkielisen kansakoulujen johtokunta, svenska arbetarföreningen, „Arbetets vänner“ ja svenska ungdomsföreningars centralutskott kukin yhden jäsenen.

Suomenkielisen osaston johtokunta asetetaan siten, että kaupunginvaltuusto valitsee kaksi jäsentä, sosialilautakunta ja suomenkielisten kansakoulujen johtokunta kumpikin yhden jäsenen, Helsingin työväenyhdistys kaksi jäsentä ja Suomen työväenliiton Helsingin osasto yhden jäsenen.

Vaalit toimitetaan viimeistään ennen toukokuun umpeen menemistä, ja toimi alkaa seuraavan kesäkuun 1 päivästä. Jos jäsen eroaa ennen toimikautensa umpeen menemistä, on johtokunnan ilmoituksesta heti valittava uusi jäsen vaalikauden loppuajaksi.

6 §.

Johtokunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Kutsumus johtokunnan kokoukseen annetaan, kun puheenjohtaja sen harkitsee tarpeelliseksi tahi kun vähintään kolme jäsentä sitä pyytää jotakin asiaa varten, ja on johtokunta päätäntövaltainen vähintään neljällä jäsenellä.

Äänten käydessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni paitsi vaaleissa, jossa arpa ratkaisee.

7 §.

Opiston asiat, jotka koskevat yleisen opetussuunnitelman vahvistamista, opiston yleistä taloudenhoitoa ja tulo- ja menosääntöehdotusta, sen käyttämiin

huoneistojen jakamista sekä taloudenhoitajan ja opiston molemmille osastoille tarpeellisen yhteisen palvelijaston ottamista, käsittelevät molemmat johtokunnat yhteisessä kokouksessaan.

Yhteinen johtokunnan kokous valitsee keskuudestaan joka lukuvuodeksi puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä ottaa sihteerin ja taloudenhoitajan.

Kutsumus yleiseen johtokunnan kokoukseen annetaan, kun puheenjohtaja harkitsee tarpeelliseksi tahi kun jompikumpi johtokunta sitä pyytää, ja kokous on päättänytvaltainen vähintään yhdeksällä jäsenellä.

Päätöksen tekemisestä olkoon voimassa mitä 6 §:n viimeisessä momentissa säädetään.

8 §.

Opiston kumpaistakin osastoa johtaa eri johtajansa, jotka otetaan toimeen kuuden kuukauden irtisanomisen ehdolla.

Johtajaksi valitsee kaupunginvaltuusto, toimen oltua osaston johtokunnan julistamana avonaisena haettavaksi, johtokunnan ehdotuksesta henkilön, jolla on tarpeellinen pätevyys ja muutoin edellytyksiä opiston opetustoiminnan johtamiseen.

Johtaja älköön johtokunnan luvatta harjoittako muuta virkatoimintaa.

9 §.

Johtajan tulee:

1) hyvissä ajoin ennen lukukauden alkamista laatia ja osaston johtokunnalle esittää lukukauden luento- ja opetusohjelma ja johtokunnalle ehdottaa sopivia luennoitsijoita ja opettajia;

2) muutenkin valmistella johtamaansa opiston osastoa koskevat asiat;

3) toimia osaston johtokunnan sihteerinä;

4) opistossa luennoida neljä tuntia viikossa, joista tunneista kuitenkin enintään kaksi saa johtokunnan luvalla vaihtaa muuhun vastaavaan opetustoimintaan;

5) johtaa ja valvoa opetusta ja järjestystä osastolla;

6) hoitaa ja kartuttaa osaston käsikirjastoa ja opetusvälineistöä;

7) johtokunnan hyväksymäin kaavakkeitten mukaan pitää osaston kuulijain ja oppilaitten luetteloja sekä vastaanottaa ja opiston taloudenhoitajalle toimittaa näiden suorittamat maksut;

8) lukuvuoden päättyessä antaa osaston toiminnasta kertomus liitettäväksi johtokunnan vuosikertomukseen; sekä

9) muuten edistää opiston toimintaa, levittää tietoa sen tarkoituksesta ja työtavasta sekä tarvittaessa antaa neuvoja ja ohjeita luennoitsijoille ja opettajille.

Johtaja on oikeutettu opistosta erottamaan kuulijan tahi oppilaan, joka on saattanut itsensä syyppääksi järjestyksen tahi hyvän tavan rikkomiseen.

10 §.

Luennoitsijoiksi ottaa asianomainen johtokunta etusijassa henkilöjä, jotka ovat suorittaneet tutkinnon yliopistossa tahi muussa korkeakoulussa ja omaavat tarpeellisen luennoimiskyvyn. Luennoitsijoita asetetaan luentosarjaa tahi yksityistä luentoa varten.

Käytännöllisten oppikurssien opettajiksi ottaa johtokunta siihen toimeen päteviä henkilöjä lukuvuodeksi.

11 §.

Opiston taloudenhoitajan asiana on johtokuntain silmälläpidon alaisena ja yhteisen johtokunnan kokouksen päätösten mukaan huolehtia opistolle tarpeellisista huoneistoista, hoitaa opiston varoja ja kirjanpitoa sekä avustaa osastojen johtajia tulo- ja menosääntöehdotuksen laatimisessa.

12 §.

Maksu kaikkien samalla kielellä pidettävien esitelmän kuulemisesta luentokauden aikana ei saa olla markkaa suurempi. Yhdistyksille ja ammattiosastoille, jotka jäsenilleen ja näiden perheille lunastavat vähintään viisikolmatta lukukausikorttia, myönnetään kahdenkymmenen prosentin alennus. Tilapäiset kuulijat maksavat yksityisestä esitelmästä kymmenen penniä.

13 §.

Opiston vuosikertomukset annetaan lukuvuosittain lähinnä seuraavan toukokuun kuluessa. Taloudenhoidosta tehdään kuitenkin tili kalenterivuosittain, ja on yhteisen johtokunnan kokouksen lähetettävä tili todisteineen rahatoimikamariin ensiksi tulevan tammikuun kuluessa.

14 §.

Opiston yhteisen johtokunnan kokouksen tulee vuosittain syyskuun kuluessa rahatoimikamariin lähettää opiston tulo- ja menosääntöehdotus ensintulevaksi kalenterivuodeksi.

Hätäapukomitean
asettamien.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan maaliskuun 7 päivänä 1911 oli antanut ¹⁾ työväenasiain lautakunnan tehtäväksi periaatteellisesti harkita kysymystä, olisiko työttömien keskuudesta asetetulle komitealle tarpeellinen kansliahuoneisto vastedes laitettava johonkin kaupungin omistamaan taloon, sekä helmikuun 13 päivänä 1912 antanut lautakunnan tehtäväksi ²⁾ valtuustolle ehdottaa, miten sesonkitöiden lakkaamisen johdosta syntynyt hätä olisi sopivimmin lievennettävissä, antoi lautakunta syyskuun 26:nä viimeksi mainittua vuotta päivätyn yhteisen esityksen ³⁾ näistä molemmista asioista.

Rahatoimikamarin annettua asiasta lausunnon ³⁾ päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto vahvistaa seuraavat määräykset noudatettaviksi sesonkityöttömyyden aikaansaaman hädän lieventämistä tarkoittavan toiminnan järjestämisessä:

1. Työväenasiain lautakunnan tulee yksissä neuvoin kunnan työnvälitystoimiston johtokunnan ja vaivahoitohallituksen kanssa vuosittain lokakuun kuluessa tai myös muuten, kun tarvetta ilmenee, harkita, onko sellaista työttömyyttä odotettavana, että se vaatii erityisesti järjestettyä avustustoimintaa yhteiskunnan taholta, sekä niin ollen kaupunginvaltuustolle tehdä esitys hätä-

¹⁾ Ks. 1911 vuod. kert. siv. 171. — ²⁾ Ks. 1912 vuod. kert. siv. 171. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 10. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. helmik. 25 p. 30 §.

apukomitean asettamisesta ynnä tarpeellisten tarverahain ja huoneiston osotamisesta tätä komiteaa ja sen järjestämää toimintaa varten.

2. Komiteaan kuuluu kahdeksan jäsentä ja se kokoonpannaan siten, että kaupunginvaltuusto valitsee puheenjohtajan ja yhden jäsenen sekä edellä mainitut kunnan laitokset, Helsingfors svenska arbetarförening, Helsingin työväenyhdistys ja Suomalainen työväenliitto kukin yhden jäsenen.

3. Komitean tehtävänä on:

- a) hankkia tarkempia tietoja työttömyyden laadusta ja laajuudesta;
- b) yleisten töiden järjestämiseen nähden asianomaisille viranomaisille tehdä olojen vaatimia esityksiä;
- c) ryhtyä toimenpiteisiin hädänalaisten työttömäin avustamiseksi tahi heidän lähettämisekseen muihin paikkakuntiin sekä kaupunginvaltuustolle tehdä esityksiä tarpeellisten määrärahaain myöntämisestä mainittuihin tarkoituksiin;
- d) hädänalaisten työttömien ja heidän perheittensä avustamisessa toimia yksissä neuvoin vaivashoitohallituksen, kunnan työnvälitystoimiston ja yksityisten armeliaisuusyhdistysten kanssa;
- e) avustustyötä varten ottaa tarpeellisia apulaisia käyttämällä siinä, mikäli mahdollista, henkilöitä hädänalaisten omasta piiristä;
- f) avustustoiminnassaan kerätä työttömistä, työttömyyden pitkälisyydestä sekä työttömien muista oloista ynnä tarjona olevista töistä sellaisia tietoja, jotka ovat omansa tilastollisesti valaisemaan työttömyyttä yhteiskunnallisena ilmiönä, ollen komitean tässä kohden neuvoteltava tilastokonttorin kanssa, jonka järjestettäväksi aineisto annetaan; sekä
- g) talvikauden päättyessä, viimeistään toukokuun kuluessa, työväenasiain lautakunnalle antaa selostus toiminnastaan sekä tili kantamistaan varoista, ja on lautakunnan tarkastettuaan tilin lähetettävä se oman lausuntonsa kera kaupunginvaltuustolle.

Kirjelmässä syyskuun 16 päivältä mainitsi sosialilautakunta, jonka asiana edellä mainittu tehtävä työväenasiain lautakunnan lakattua oli, että lautakunnan sekä kunnan työnvälitystoimiston johtokunnan ja vaivashoitohallituksen edustajain kanssa pidetyssä yhteisessä neuvottelussa oli yksimielisesti julkilausuttu se käsitys, että talvella 1913—14 oli odotettavana semmoista työttömyyttä, joka yhteiskunnan puolelta vaati erityisesti järjestettyä avustustoimintaa, ja esitti lautakunta sentähden m. m., että heti asetettaisiin edellä mainitun laatuinen hätäapukomitea.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto sosialilautakunnan esityksen, ja valittiin hätäapukomitean puheenjohtajaksi everstiluutnantti O. Ehrström sekä yhdeksi jäseneksi johtaja A. Hyttinen, minkä ohessa niitä laitoksia, joiden tuli lisäksi valita jäseniä komiteaan, oli kehotettava toimittamaan vaali.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan helmikuun 27 päivänä 1912 oli lähettänyt ²⁾ kysymyksen kaupungin sivistyslaitosten johtokuntain välisen lähemmän yhteistyön aikaansaamisesta raha-

Evätty ehdotus kaupungin oppilaitosten keskuslautakunnan asettamisesta.

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 14 p. 22 §. — ²⁾ Ks. 1912 vuod. kert. siv. 230 ja seur.

toimikamarissa kaupunginhallinnon uudestijärjestämistä varten asetettuun komiteaan lisävalmistelua varten, lähetti kamari valtuustolle kirjelmän maaliskuun 10 päivältä, jossa kamari, ilmoittaen mainitun komitean lakanneen toimimasta sekä kamarin sentähden katsoneen voivansa ottaa asian käsiteltäväksi komitean sitä edeltäpäin selvittä-mättä, esitti seuraavaa:

Rahatoimikamari tosin myönsi, että lähempi yhteistyö kaupungin sivistyslaitoksia koskevissa asioissa oli toivottava ja että keskitykseen tässä kohden oli pyrittävä, mutta oli kamarista näyt-tänyt aiheettomalta tämän tarkoituksen saavuttamiseksi perustaa ehdotettua keskuslautakuntaa sekä sille vahvistaa johto- ja meno-sääntöä. Johtosääntöehdotusta lähemmin tarkastettaessa olikin käy-nyt selville, että sanotulle keskuslautakunnalle aiottuja työtehtäviä täytyi pitää sängen vähäpätöisinä. Ennestään olevain johto- ja lautakuntain ei ollut ensinkään vaikea näitä tehtäviä hoitaa. Ka-marin mielestä oli tarpeellinen yhteistyö asianomaisten viranomaisten kesken yksinkertaisemmin ja tarkoituksenmukaisemmin järjestettä-vissä siten, että ne johtokunnat tahi näiden edustajat, joita jokin päiväjärjestyksessä oleva kysymys koski, kokoontuivat yhteisesti käsittelemään semmoisia kysymyksiä. Jos vastedes kansakoulu-johtokunnan perinpohjainen uudestijärjestäminen pantiin toimeen, voi myös tulla kysymys siitä, eikö kaikkien kunnan sivistyslaitosten valvontaa sopisi antaa sen toimeksi. Mainitsemillaan perusteilla kamari esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi, että ehdotus kau-pungin oppilaitosten keskuslautakunnan asettamisesta ei aiheuttaisi toimenpidettä.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto hy-lätä tehdyn ehdotuksen kaupungin oppilaitosten keskuslautakunnan asettamisesta.

Lisäys kaupun-
ginvaltuuston
kanslian johto-
sääntöön ja
valtuuston kes-
kustelujen
muistoonpano
pikakirjotuk-
sen avulla.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti 2) kaupunginvaltuusto kansliansa helmikuun 27 päivänä 1912 vahvistetun johto-säännön 10 §:än tehtäväksi seuraavan lisäyksen:

Kunkin kokouksen jälkeen on esityslista täydennettävä panemalla siihen kaupunginvaltuuston kaikista käsitellyistä asioista tekemät päätökset, minkä jälkeen lista, varustettuna jatkuvalla järjestysnumerolla, mahdollisimman pian jaetaan kaupunginvaltuusmiehille.

Tätä lisämääräystä oli noudatettava 1914 vuoden alusta.

Sen ohessa päätti kaupunginvaltuusto, niinkään valmistusvaliokunnan ehdotuksesta, oikeuttaa valiokunnan tärkeämpain kysy-mysten ollessa käsiteltävänä valtuustossa ryhtyä toimiin lausuntojen

1) Valt. pöytäk. huhtik. 1 p. 27 §. — 2) Valt. pöytäk. marrask. 25 p. 2 §.

sananmukaisen muistoonpanon aikaansaamiseksi ottamalla pika-kirjottajia sihteerin avuksi.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan helmikuun 13 päivänä 1912 oli m. m. päättänyt ¹⁾ kaupungin kansanlastentarhain lähemmän valvonnan annettavaksi toimeksi toistaiseksi kolmeksi vuodeksi asetetulle tarkastajalle sekä antanut kansanlastentarhain johtokunnan tehtäväksi saavutetun kokemuksen perusteella laatia ja kaupunginvaltuuston tutkittavaksi lähettää ehdotuksen kansanlastentarhain valvontaa koskeviksi ohjeellisiksi määräyksiksi ja näiden laitosten avustamishdoiksi, samoin kuin laatia ja aikansa valtuuston tarkastettavaksi ja hyväksyttäväksi lähettää ehdotuksen johtokunnalle tarpeelliseksi johtosäännöksi, lähetti rahatoimikamari kirjelmässä ²⁾ tammikuun 9 päivältä valtuustolle johtokunnan laatimat sekä kamarin osittain muuttamat kansanlastentarhain johtokunnan ja tarkastajan johtosääntöehdotukset.

Kansanlastentarhain johtokunnan ja tarkastajan johtosäännöt.

Asiaa esiteltäessä vahvasti ³⁾ kaupunginvaltuusto saapuneet ehdotukset eräin muutoksin ja lisäyksin, joten johtosäännöt saivat seuraavan sanonnan:

Helsingin kansanlastentarhain johtokunnan johtosääntö.

1 §.

Helsingin kansanlastentarhain johtokunnan toimenä on kaupungin kannattamain kansanlastentarhain ylijohto sekä sanottuja kansanlastentarhoja valvomaan asetetun tarkastajan toiminnan silmälläpito.

Johtokunnan asiana on sitä paitsi:

antaa lausuntoja kaupungin kansanlastentarhain voimassapitoa koskevista avustusanomuksista, jota varten johtokunnan on vuosittain rahasäännön järjestelyn yhteydessä rahatoimikamariin syyskuun kuluessa lähetettävä mainitut anomukset ynnä oma lausuntonsa ja ehdotuksensa;

tarpeen vaatiessa julistaa kansanlastentarhain tarkastajanvirka haettavaksi sekä laatia ja kaupunginvaltuustolle lähettää ehdotus viran täyttämiseksi;

antaa lausuntoja ja tehdä ehdotuksia asioista, jotka kaupunginvaltuusto lykkää johtokunnan valmisteltaviksi; sekä

kun tarpeelliseksi havaitaan, kaupunginvaltuustolle tehdä kansanlastentarhain järjestysmuotoa ja toimintaa koskevia ehdotuksia.

2 §.

Johtokunnan muodostaa viisi kaupunginvaltuuston kolmeksi vuodeksi kerrallaan valitsemaan jäsentä. Ensi kerralla pitää arvalla erota: yhden jäsenen 1913 vuoden päättyessä ja kahden 1914 vuoden päättyessä sekä

¹⁾ Ks. 1912 vuod. kert. siv. 101 ja 102. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 9. —

³⁾ Valt. pöytäk. helmik. 25 p. 32 §.

jällellä olevain 1915 vuoden päättyessä. Jos jäsen eroaa ennen sen ajan umpeen menemistä, joksi hänet on valittu, on siitä tehtävä ilmoitus kaupunginvaltuustolle, joka jällellä olevaksi ajaksi valitsee uuden jäsenen eronneen sijaan.

Johtokunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan; hänen ollessa estettynä valitaan puheenjohtaja kerrakseen.

3 §.

Johtokunta kokoontuu puheenjohtajan kutsusta niin usein, kuin asiat vaativat tahi joku jäsenistä sitä puheenjohtajalta pyytää, sekä on päätäntövaltainen, kun vähintään kolme jäsentä on saapuvilla ja yksimielisiä päätöksestä. Jos eri mieliä ilmaantuu, voittakoon enemmistön mielipide. Äänten jakautuessa tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni.

4 §.

Sihteerin tehtäviä hoitamaan on johtokunnalla valta ottaa sopiva henkilö kaupunginvaltuuston määräämin palkkioon.

Johtokunnan kokouksissa pidetään pöytäkirjaa, jossa on mainittava läsnä olevat jäsenet, käsitellyt asiat ja niissä tehdyt päätökset lyhyin perustelmin. Jos päätös tehdään äänestyksen nojalla, on jäsenellä oikeus saada eriyvä mielipiteensä lyhyesti kirjotetuksi pöytäkirjaan.

Lähtevät toimituskirjat allekirjottaa puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri.

5 §.

Kansanlastentarhain toimintaa koskevat asiat esittelee johtokunnalle kansanlastentarhain tarkastaja, joka on sitä varten velvollinen olemaan saapuvilla johtokunnan kokouksissa.

6 §.

Johtokunnan tarverahoja hoitaa sihteeri, jonka on vuosittain tammikuun kuluessa rahatoimikamariin annettava tili varain hoidosta lähinnä edellisenä vuonna.

7 §.

Johtokunnan on vuosittain ennen syyskuun umpeen menemistä annettava kertomus toiminnastaan edellisenä työvuonna. Kertomuksen ohessa pitää seurata tarpeelliset tilastotiedot kansanlastentarhain toiminnasta kertomusvuonna.

Helsingin kansanlastentarhain tarkastajan johtosääntö.

1 §.

Kansanlastentarhain tarkastajan asettaa kaupunginvaltuusto varatuin kuuden kuukauden molemminpuolisin irtisanomisehdoin, ellei muuta sopimusta ole tehty, kansanlastentarhain johtokunnan esityksestä sekä viran oltua julistettuna avonaisena haettavaksi.

2 §.

Tarkastajan on velvollisuus valvoa kaupungin kannattamain kansanlastentarhain toimintaa ja siihen nähden erittäin:

- 1) taajaan käymällä kansanlastentarhoissa pitää silmällä niiden kasvatustopillisia oloja ;
- 2) antaa kansanlastentarhain johtajattarille ja opettajattarille tietoja ja neuvoja sekä, milloin ohjesääntöisiä määräyksiä puuttuu, tarpeellisia ohjeita ;
- 3) vähintään kahtena päivänä viikossa sinä aikana vuodesta, jolloin kansanlastentarhat ovat toiminnassa, olla tavattavana määrättyä vastaanottotuntina ja määräpaikassa kaupungissa ;
- 4) mikäli mahdollista olla saapuvilla kansanlastentarhain juhlissa ja vuoden päättäjaisissä ;
- 5) pitää kansanlastentarhain opettajatarten nimikirjaa, jossa mainitaan heidän nimensä ja virkaanottopäivänsä sekä tapahtuneet muutokset, niin myös valvoa nimi- ja päiväkirjain pitämistä kansanlastentarhoissa ;
- 6) johtokunnassa tehdä ehdotuksia sellaisiksi kansanlastentarhain kehitystä tarkoittaviksi toimenpiteiksi, joihin aihetta näyttää olevan ;
- 7) olla saapuvilla kansanlastentarhain johtokunnan kokouksissa, esitellä näiden laitosten toimintaa koskevat asiat, antaa lausunto saapuneista avustusanomuksista, tutkia ja hyväksyä asianomaisten johtajatarten antamat myönnetyn apurahan tilaukset sekä tehdä ilmoitus kansanlastentarhoissa ilmenneistä, huomiota ansaitsevista seikoista ; sekä
- 8) työvuoden päätyttyä tarkastaa johtajatarten antamat tilit heidän nostamistaan määrärahoista, yhdistellä tarpeelliset tilastotiedot sekä laatia ehdotus kansanlastentarhain toiminnasta vuoteen annettavaksi kertomukseksi.

Esiteltäessä terveydenhoitolautakunnan esitystä 1) terveydenhoidontarkastajanviran uudestijärjestämisestä vahvasti 2) kaupunginvaltuusto seuraavan :

Terveydenhoidontarkastajan johtosääntö.

Terveydenhoidontarkastajan johtosäännön.

1 §.

Terveydenhoidontarkastajan, jonka pitää olla oikeutettu ja yleiseen terveydenhoitoon perehtynyt suomalainen lääkäri, asettaa kaupunginvaltuusto terveydenhoitolautakunnan ehdotuksesta kuusikuukautisen molemminpuolisen irtisanomisen ehdolla. Hän ei saa harjoittaa käytännöllistä lääkärintoimintaa eikä hänellä saa terveydenhoitolautakunnan luvatta olla muuta virkatointia.

2 §.

Terveydenhoidontarkastaja on likinnä ensimmäisen kaupunginlääkäriin alaisena terveystoiminnan esimies. Hänen pitää johtaa terveystoimintaa ja ensi sijassa vastata siitä, että se täyttää virkatehtävänsä.

3 §.

Terveydenhoidontarkastajalla on sentähden pääasiallisena velvollisuutena : antaa alaisellensa palveluskunnalle tarpeellista opetusta yleisessä terveydenhoito-opissa ja muussa mitä sen ammattiin kuuluu, sekä katsoa, että se hyvin tuntee velvollisuutensa ja ne asetukset tahi määräykset, joihin ne perustuvat ;

1) Ks. tätä. kert. siv. 103. — 2) Valt. pöytäk. toukok. 13 p. 9 §.

suorittaa sellaiset terveystoimenpiteet, joihin vaaditaan suurempaa tietomäärää tahi jotka muutoin arkaluontoisuutensa johdosta ovat hänen toimitettavat;

osin suunnitelmanmukaisesti järjestetyillä ja osin tilapäisillä käynneillä kaupungin eri osissa tutkia niissä vallitsevia tautitilanteita sekä, kun on jotakin muistuttamista, koettaa, jos asia koskee yksityishenkilöjä, neuvomalla ja opastamalla aikaansaada tarpeellista oikaisua tahi ensimmäisen kaupunginlääkärin välityksellä ilmoittaa asia terveydenhoitolautakunnalle tahi, jos epäkohta on yleisempää laatua, siitä ilmoittaa ensimmäiselle kaupunginlääkärille hänen asiansa olevaa toimenpidettä varten;

erittäinkin kiinnittää huomiotaan tarttuvain tautien esiintymiseen kaupungissa sekä ryhtyä niiden leviämisen estämiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin ja suorittaa terveydenhoitolautakunnan tahi ensimmäisen kaupunginlääkärin hänelle siinä kohden antamat tehtävät. Saatuaan tietoonsa, että vaarallista tarttuvaa tautia on ilmestynyt, on hänen viipymättä käytävä paikalla ja ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin taudin leviämisen estämiseksi;

muutoin täyttää kaikki terveydenhoitolautakunnan tahi ensimmäisen kaupunginlääkärin hänelle antamat, terveydenhoitoasioita koskevat tehtävät;

kunakin arkipäivänä määräaikana saapua terveydenhoitolautakunnan toimistoon ja kutsun saatuaan olla saapuvilla lautakunnan kokouksissa sekä, jos lautakunta niin määrää, siellä esitellä ne asiat, jotka hänen huolekseen sitä varten annetaan; sekä

kunkin kuukauden alussa terveydenhoitolautakunnalle antaa selostus omasta ja terveystoimenpiteiden toiminnasta edellisen kuukauden kuluessa.

4 §.

Ensimmäisen kaupunginlääkärin estettynä ollessa sekä hänen kesälomansa aikana on terveydenhoitotarkastaja velvollinen hoitamaan hänen virkatehtävänsä, jos hänet siihen määrätään.

5 §.

Terveydenhoitotarkastajalla on oikeus vuosittain saada kuukauden kesäloma aikana, jonka terveydenhoitotarkastajalla voi hyväksyä.

Tyttöjen
ammattikoulun
ohjesäännön
3 §:n muutos.

Tyttöjen ammattikoulun johtokunnan kirjelmässä huhtikuun 12 päivältä tehdyn esityksen johdosta päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto vahvistaa joulukuun 1 päivänä 1903 annetun koulun ohjesäännön 3 §:n, semmoisena kuin tämä pykälä on valtuuston huhtikuun 11 päivänä 1905 tekemän päätöksen mukaan, seuraavaksi:

3 §.

Koulu on toiminnassa elokuun 15 päivästä toukokuun 31 päivään, joulun lomin joulukuun 18 päivästä tammikuun 7 päivän loppuun. Toukokuun 31 päivänä jaetaan oppilaille todistukset, joissa on arvosana käytöksestä, järjestyksestä ja tarkkaavaisuudesta sekä vuoden varrella saavutetusta edistyksestä eri aineissa.

¹⁾ Valt. pöytäk. toukok. 13 p. 10 §.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan marraskuun 14 päivänä 1911 oli antanut ¹⁾ kaupunginkirjaston hallituksen tehtäväksi laatia ehdotuksen mainitun kirjaston apulaishoitajan johtosäännöksi, lähetti hallitus kirjelmässä joulukuun 2 päivältä 1912 semmoisen ehdotuksen lisäyksenä kirjaston kesäkuun 14 päivänä 1910 vahvistettuihin sääntöihin.

Kaupungin-
kirjaston apu-
laishoitajan
johtosääntö.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi ²⁾ kaupunginvaltuusto mainitun ehdotuksen. Siten vahvistettu lisäys kirjaston sääntöihin oli seuraava:

10 §.

Kirjastonhoitajan apulaisen velvollisuutena on hallituksen tarkempien ohjeiden mukaan avustaa kirjastonhoitajaa hänen työssään ja siinä erittainkin:

- a) valvoa kirjaston haaraosastoja ja ottaa osaa niiden toimintaan;
- b) suorittaa toisella kotimaisella kielellä ilmestyneeseen kirjallisuuteen kohdistuvaa luotteloimis- ja luokitustyötä.

11 §.

Kirjastonhoitajan estettynä ollessa astuu kirjastonhoitajan apulainen hänen sijaansa.

12 §.

Kirjastonhoitajan apulaisviran täyttämisestä ja viran hoitamisesta, siinä tapauksessa että sen pitäjä arvaamatta eroaa, ovat voimassa samat määräykset kuin kirjastonhoitajan virasta. Kirjastonhoitajan apulaisella on oikeus saada yhtä pitkä kesäloma kuin on taattu kirjastonhoitajalle, ja tarpeen vaatiessa voi hän saada virkavapautta samalla tavalla kuin viimeksi mainittu.

Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen kirjelmässä huhtikuun 5 päivältä tehdyn esityksen johdosta, että annettaisiin lähempi määräys, miten mainittujen laitosten puolesta tehdyt välikirjat ja muut sitoumukset on allekirjotettava, päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto hallituksen huhtikuun 30 päivänä 1912 vahvistetun ohjesäännön 6 §:n muutettavaksi seuraavaksi:

Kaupungin
teknillisten
laitosten halli-
tuksen ohje-
säännön 6 §:n
muutos.

Hallituksen kirjelmät allekirjottaa puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri. Välikirjat ja sitoumukset, joita teknillisten laitosten puolesta tehdään, allekirjottaa kunkin laitoksen puolesta laitoksen toimitusjohtaja, tahi hänen ollessa estettynä, asianomainen apulaisjohtaja, ja varmentaa hallituksen siihen valtuuttama virkamies.

Täkäläisen pörssikomitean esityksestä päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto puolestaan hyväksyä seuraavan, komitean ehdottaman lisäyksen Helsingin pörssin sääntöihin:

Lisäys Helsin-
gin pörssin
sääntöihin.

¹⁾ Ks. 1911 vuod. kert. siv. 216 ja 217. — ²⁾ Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 24 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. lokak. 14 p. 21 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. lokak. 14 p. 25 §.

13 §.

Olemaan apuna ostojen ja myyntien päättämisessä pörssissä saa pörssi-komitea ottaa yhden tai useamman meklarin sekä heille vahvistaa tarpeellisen johtosäännön.

Meklarin pitää ennen toimeen ryhtymistään maistraatissa valoin vanna rehellisesti ja tunnollisesti täyttävänsä kaikki hänelle annetut tehtävät sekä olevansa ilmaisematta mitä toimesta hänelle on salaisuutena uskottu tai muutoin on salassa pidettävä.

Virka vapautta
kaupunginval-
tuuston sihtee-
rille.

Tehdyn hakemuksen johdosta myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto sihteerilleen, varatuomari Ekholmille sairauden tähden virkavapautta kahdeksi kuukaudeksi, huhtikuun 15 päivästä lukien.

Kun kaupunginvaltuuston kanslian johtosäännön mukaan apulaissihteerin on velvollinen sihteerin ollessa taudin tähden kykenemättömän virkaansa hoitamaan ilman eri määräystä ottamaan sihteerin virkatehtävät toimekseen, mutta apulaissihteerin kuitenkin sihteerin viran hoitamisen johdosta voisi estyä hoitamasta sihteerintehtäviä jossakin valtuuston asettamassa suuremmassa valiokunnassa, jonka työ oli kiireellistä laatua, päätti valtuusto samalla oikeuttaa asianomaiset valiokunnat sellaisessa tapauksessa sihteeriksi ottamaan jonkin toisen sopivan henkilön.

Virkaero lii-
kennekonttorin
nuoremmalle
kassanhoitaja-
lle sekä kont-
torin virkain
jälleen täyttä-
minen.

Tehdyn hakemuksen johdosta myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto liikennekonttorin nuoremmalle kassanhoitajalle rouva H. Gorbatoffille eron virasta, syyskuun 1 päivästä lukien, minkä ohessa valtuusto mainitun konttorin nuoremmaksi kassanhoitajaksi valitsi vanhemman konttorikirjottajan N. Gummeruksen, vanhemmaksi konttorikirjottajaksi nuoremman konttorikirjottajan V. Strömbergin sekä nuoremmaksi konttorikirjottajaksi neiti A. Einighorstin.

Virkaero lii-
kennekonttorin
vaakamestarin-
apulaiselle sekä
viran jälleen
täyttäminen.
Rakennustar-
kastajan ja
apulais-ra-
kennustarkas-
tajan vahvista-
minen virkoi-
hinsa.

Tehdyn hakemuksen johdosta myönsi ³⁾ kaupunginvaltuusto liikennekonttorin vaakamestarinapulaiselle B. Bäckmannille eron virasta, marraskuun 1 päivästä lukien, minkä ohessa valtuusto vaakamestarinapulaiseksi valitsi ylioppilas C. M. Sundströmin.

Kirjelmässä lokakuun 2 päivältä esitti maistraatti, että rakennustarkastaja, arkkitehti M. Gripenberg ja apulais-rakennustarkastaja, arkkitehti L. Mallander uudestaan valitsematta saisivat jäädä virkoihinsa, siihen katsomatta että maistraatti oli edellisen kesäkuun 1 päivänä vahvistanut rakennustarkastuskonttorille uuden johtosäännön.

Kun vahvistettu uusi johtosääntö ei ollut aikaansaanut puheena oleviin kahteen virkaan semmoista muutosta, että uusi vaali niiden täyttämiseksi näyttäisi olevan toimitettava, katsoi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto nykyisten viranpitäjien voivan erityistä vahvistusta kaipaamatta jäädä virkoihinsa.

¹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 1 p. 34 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. syysk. 9 p. 51 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. marrask. 11 p. 24 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 8 §.

Kaupungin museon avonaista johtajanvirkaa jälleen täytettäessä valitsi 1) kaupunginvaltuusto siihen herra N. Wasastjerneran.

Täytettäessä sosialilautakunnan sihteerinvirkaa valitsi 2) kaupunginvaltuusto siihen lakitieteenkandidaatti E. Böökin.

Kirjelmässä lokakuun 24 päivältä lähetti oikeusapulautakunta valtuustolle kaupungin vähävaraisten oikeusaputoimiston oikeusavustajan apulaisen, varatuomari W. O. Beckerin lautakunnalle antaman anomuksen saada eron mainitusta virasta sekä puolsi myöntymistä hakemukseen, minkä ohessa lautakunta ilmoitti toistaiseksi ottaneensa oikeusavustajan apulaiseksi varatuomari F. Mörtengrenin ja anoi kaupunginvaltuuston hyväksymistä tälle toimenpiteelle.

Asiaa esiteltäessä päätti 3) kaupunginvaltuusto, siihen nähden mitä oikeusapulautakunta oli mainitussa kirjelmässä esittänyt sekä katsoen rahatoimikamarin ilmoitukseen 4) varatuomari Beckerin tekemästä kaupungin varain anastuksesta, erottaa Beckerin oikeusavustajan apulaisvirasta sekä hyväksyä lautakunnan toimenpiteen toistaiseksi ottaa varatuomari Mörtengrenin oikeusavustajan apulaiseksi.

Jälleen täytettäessä kaupungin avonaista alipalomestarinvirkaa valitsi 5) kaupunginvaltuusto siihen luutnantti C. Lindhin.

Täytettäessä hiljattain perustettua terveydenhoitolautakunnan terveydenhoidontarkastajanvirkaa 6) valitsi 7) kaupunginvaltuusto siihen Hämeenlinnan kaupunginlääkäriin, lääketieteenlisensiaatti A. V. Mannerin.

Tehdyn anomuksen johdosta myönsi 8) kaupunginvaltuusto Kallion alueen toiselle aluelääkärille L. Wetterstrandille luvan asettua asumaan alueensa ulkopuolelle Kallion Kolmannen linjan varrelle n:oon 2, sillä ehdolla että hän vuokrasi vastaanottohuoneiston alueen piiristä.

Sipooseen rakennettavan kaupungin mielisairaalan ylilääkäriksi valitsi 9) kaupunginvaltuusto ylilääkäriin, lääketieteenlisensiaatti A. Björkmanin.

Kaupungin uuden teurastamon 10) johtajaksi valitsi 11) kaupunginvaltuusto eläinlääketieteentohtori V. Kankaanpään.

Tehdyn anomuksen johdosta myönsi 12) kaupunginvaltuusto vaivashoitohallituksen toimitusjohtajalle, pastori J. A. Collanille virkaeron tammikuun 1 päivästä 1914 lukien, minkä ohessa vaivais-

Kaupungin museon johtajanviran jälleen täyttämisen. Sosialilautakunnan sihteerinviran täyttämisen. Kaupungin oikeusaputoimiston oikeusavustajan apulaisen erottaminen virastaan.

Alipalomestarinviran jälleen täyttämisen. Terveydenhoitolautakunnan terveydenhoidontarkastajanviran täyttämisen. Lupa aluelääkärille asua alueensa ulkopuolella.

Sipoossa olevan kaupungin mielisairaalan ylilääkäriin viran täyttämisen. Teurastamon johtajanviran täyttämisen. Virkaero vaivashoitohallituksen toimitusjohtajalle.

1) Valt. pöytäk. helmik. 4 p. 16 §. — 2) Valt. pöytäk. syysk. 23 p. 21 §. — 3) Valt. pöytäk. lokak. 28 p. 23 §. — 4) Ks. tätä kert. siv. 167. — 5) Valt. pöytäk. huhtik. 15 p. 14 §. — 6) Ks. tätä kert. siv. 103. — 7) Valt. pöytäk. lokak. 28 p. 25 §. — 8) Valt. pöytäk. maalisk. 11 p. 15 §. — 9) Valt. pöytäk. helmik. 4 p. 5 §. — 10) Ks. tätä kert. siv. 51. — 11) Valt. pöytäk. lokak. 28 p. 26 §. — 12) Valt. pöytäk. marrask. 25 p. 24 §.

hoitohallituksen tekemä esitys eläkkeen myöntämisestä pastori Collanille lähetettiin rahatoimikamariin lausunnon saamiseksi.

Kysymys
toimenpiteistä
elävainkuva-
teatterien va-
hingollisen vai-
kutuksen vas-
tustamiseksi.

Kirjelmässä helmikuun 26 päivältä esitti kansakoulujohtokunta mainitsemillaan syillä, että kaupunginvaltuusto asettaisi komitean laatimaan ehdotusta toimenpiteiksi, joihin kaupunginhallinnon puolelta voitaisiin ja pitäisi ryhtyä elävainkuvainteatterien erittäinkin lapsiin ja nuorisoon tekemän haitallisen vaikutuksen vastustamiseksi.

Rahatoimikamarin annettua lausunnon ¹⁾ asiasta lähetti ²⁾ kaupunginvaltuusto sen lähemmin valmisteltavaksi erikoisvaliokuntaan, jonka jäseniksi valittiin herrat Estlander, Lassenius, Mattsson ja Pesonen sekä neiti D. Neovius.

Kysymys
toimenpiteisiin
ryhtymisestä
katukolnan vä-
hentämiseksi
kaupungissa.

Sittenkun useat tšekäläiset lääkärit olivat kaupunginvaltuustolle tehneet esityksen, että valtuusto ryhtyisi sopiviin toimenpiteisiin katukolnan poistamiseksi ja hillitsemiseksi kaupungissa, varsinkin öiseen aikaan, sekä valtuusto oli lähettänyt ³⁾ asian maistraattiin lähemmin käsiteltäväksi, lähetti maistraatti kirjelmässä toukuun 31 päivältä valtuustolle lausunnon saamiseksi seuraavan ehdotuksen asiasta annettaviksi määräyksiksi, jotka pantaisiin voimassa oleviin kunnallisasetuksiin:

I. Ajoneuvoliikenteeseen nähden:

a) että kumirenkailla varustamattomia ajoneuvoja saa kuljettaa ainoastaan käyden ajaen kello kymmenen illalla ja kello kuuden aamulla välisenä aikana, koskematta tämä määräys kuitenkaan ajoneuvoja, joita pakottavassa tapauksessa käytetään sairausvaununa tai jota poliisiviranomainen käyttää virantoimitustaan varten tahi palolaitos tulenvaaran johdosta.

II. Automobiiliikenteeseen nähden:

b) että kello kymmenen illalla ja kello kuuden aamulla välisenä aikana saa käyttää ainoastaan kumea- (syvä-) äänisiä hälytystorvia;
c) että hälytysmerkin, varsinkin vastamainittuna aikana, pitää olla lyhyt eikä sitä ole ilman pätevää syytä toistettava;
d) että paikallaan seisovan automobiilin moottori ei saa käydä täyttä vauhtia kauempaa kuin tarvitaan automobiilin panemiseksi käyntiin;
e) että ajo avoimin n. s. äänenhillitsijöin on kokonaan kielletty.

III. Raitiotieliikenteeseen nähden:

f) että merkinanto vain vaunun käyntiinpanon ilmoittamiseksi ei ole sallittu;
g) että kadunkulmauksista ja poikkikaduilla kulkiessa on mikäli mahdollista annettava ainoastaan yksi merkki vähintään kymmenen metrin päässä kulmauksesta tahi kadunristeyksestä;
h) että hälytysmerkin yleensä pitää olla lyhyt eikä sitä ole ilman erityistä aihetta toistettava.

IV. Muutoin:

¹⁾ Rtk. kirj. syysk. 25 p. n:o 650. — ²⁾ Valt. pöytäk. lokak. 14 p. 19 § ja lokak. 28 p. 20 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. helmik. 4 p. 19 §.

i) että mattoja, huonekaluja ja vaatteita ei saa ulkosalla pieksellä tomuuttaa muuna vuorokauden aikana kuin kello kahdeksan aamulla ja yhdeksän illalla välisenä aikana.

Maistraatin kirjelmää esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto maistraatille ilmoittaa, ettei valtuustolla ollut mainittua ehdotusta vastaan muuta muistuttamista, kuin että siitä puuttui määräyksiä moottoripyöristä, jotka näytti sopivilta kohdin olevan asetettava samojen määräysten alaisiksi kuin automobiilitkin, sekä että II kohdan b) momentissa olevan, muiden kuin kumeaäänisten automobiilimerkkien käyttämistä koskevan kiellon tuli olla voimassa kello yhdestätoista illalla kello kahdeksaan aamulla.

Kirjelmässä huhtikuun 9 päivältä lähetti maistraatti valtuustolle k. venäläiseltä teknilliseltä seuralta kaupungille saapuneen kutsun valita edustaja komiteaan, jonka tuli järjestää kunnallista toimintaa koskevia kysymyksiä valaiseva näyttely vuonna 1915.

Kysymys edustajan valitsemisesta näyttelyn toimeenpanokomiteaan.

Kaupunginvaltuusto lähetti 2) asian rahatoimikamariin edelleen valmisteltavaksi yksissä neuvoin valtuuston mainitun näyttelyn toimeenpanoa varten valitsemain valtuutettujen kanssa 3).

Sen johdosta että Tukholman kaupunginvaltuustolaitos oli huhtikuun 20 päivänä ollut toimessa viisikymmentä vuotta, päätti 4) kaupunginvaltuusto lähettää onnitelusähkösanoman Tukholman kaupunginvaltuustolle.

Onnitelusähkösanoma.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan helmikuun 27 päivänä 1912 oli antanut erikoisvaliokunnan toimeksi 5) laatia lähemmän ehdotuksen lausunnoksi, joka valtuuston oli annettava hallituksen asettaman työttömyysvakuutuskomitean mietinnöstä ja ehdotuksesta, antoi valiokunta huhtikuun 21:senä päivätyn mietinnön 6) ehdotuksineen semmoiseksi lausunnoksi.

Lausunto työttömyysvakuutuskomitean mietinnöstä.

Asiaa uudelleen esiteltäessä päätti 7) kaupunginvaltuusto, koska asiasta syntyneessä keskustelussa oli lausuttu eriäviä mielipiteitä lausunnon sanonnasta, palauttaa asian valiokuntaan, johon lisäksi valittiin herrat Ehrnrooth ja Ståhlberg.

Valiokunta antoi kirjelmässä syyskuun 9 päivältä uuden ehdotuksen 8) lausunnoksi asiasta. Tämän ehdotuksen mukaan tulisi kaupunginvaltuuston pääasiassa ilmoittaa: että valtuusto oli työttömyysvakuutuskomitean kanssa yhtä mieltä siitä, että toimenpiteisiin, joihin yhteiskunnan taholta ryhdyttiin työttömyyden ehkäisemiseksi, myös tuli kuulua työntekijäin omanavun pyrintöjen avustaminen

1) Valt. pöytäk. kesäk. 10 p. 5 §. — 2) Valt. pöytäk. toukok. 13 p. 21 §. — 3) Ks. 1912 vuod. kert. siv. 253. — 4) Valt. pöytäk. huhtik. 15 p. 32 §. — 5) Ks. 1912 vuod. kert. siv. 254 ja 255. — 6) Valt. pain. asiakirj. n:o 41. — 7) Valt. pöytäk. toukok. 13 p. 23 §. — 8) Valt. pain. asiakirj. n:o 75.

tällä alalla suorittamalla apurahaa yleisistä varoista työntekijäin keskuuteen perustettuihin kassoihin, joiden tarkoituksena oli myöntää osakkailleen avustusta työttömyyden kohdatessa; että valtuusto sentähden myös voi empimättä kannattaa komitean ehdotuksen perusajatusta lainsäädäntötoimenpiteeseen ryhtymisestä apurahan vakuuttamiseksi yleisistä varoista puheenalaista laatua oleville apukassoille; sekä että valtuustossa kuitenkin samoin kuin komiteassakin oli eriäviä mielipiteitä ilmaantunut siitä, oliko tuollaista apurahaa valtion ja kunnan yhteisesti suoritettava sitä varten vahvistettujen perusteiden mukaan, niinkuin komitean enemmistö oli ehdottanut, vai oliko puheenalainen apumaksu kokonaisuudessaan suoritettava valtiovaroista, niinkuin mietintöön liittyvässä toisessa vastalauseessa oli puollettu. Sen ohessa olisi valtuuston mainittava näiden eri mielipiteiden tueksi esitetyt syyt.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä hyväksyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto valiokunnan viimeksi mainitun ehdotuksen vähäisin muutoksin.

Lausunto
maamme kau-
punkien ylei-
sen rakennus-
säännön ehdo-
tuksen joh-
dosta.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan huhtikuun 30 päivänä 1912 oli antanut ²⁾ erikoisvaliokunnan toimeksi laatia ehdotuksen lausunnoksi, joka valtuuston oli annettava hallituksen asettaman komitean laatimasta ehdotuksesta maamme kaupunkien yleiseksi rakennussäännöksi, antoi valiokunta ³⁾, jonka jäsenistössä sillä välin oli tapahtunut se muutos, että toimesta vapautetun herra Ehrnroothin sijaan oli jäseneksi valittu herra Tarjanne, toukokuun 29:nä päivätyn mietinnön ⁴⁾ ehdotuksineen sellaiseksi lausunnoksi.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto antaa pyydetyn lausunnon pääasiallisesti valiokunnan ehdotuksen mukaisesti.

Lausunto sisälsi m. m. seuraavaa:

Ehdotuksen pikainenkin tarkastelu jo osotti, että komitea oli rakennussääntöön, selvästi hallinnollisten ja teknillisten määräysten ohessa, myös pannut säännöksiä niiden oikeussuhteiden järjestämiseksi, joita kuntain ja yksityisten kesken syntyi vahvistetun kaupunginasemakaavan toimeenpanon johdosta. Kävi kuitenkin paneminen kyseeseen, eivätkö vastamainitut säännökset oikeastaan kuuluneet siviililain alaan, ja ainakin eräisiin näihin säännöksiin nähdessä oli pelättävissä, että ne käytännössä joutuivat ristiriitaan siviilioikeudellisten määräysten kanssa. Tämän johdosta näytti tarpeelliselta ja suotavalta, että rakennussäännöstä poistettiin kaikki säännökset, joiden kävi katsominen olevan taloudellisen lainsäädännön

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 23 p. 27 §. — ²⁾ Ks. 1912 vuod. kert. siv. 255. —

³⁾ Valt. pöytäk. helmik. 4 p. 31 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 56. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. syysk. 23 p. 28 §.

alan ulkopuolella, sekä että nämä säännökset pantiin eduskunnan myötävaikutuksella syntyneeseen kaupunginasemakaava-lakiin, joka ei ainoastaan poistaisi kaupunginasemakaavain toimeenpanoa kohtaavat vaikeudet, vaan myös järjestäisi siinä syntyvät oikeussuhteet. Kaupunginvaltuusto sentähden esitti, että kysymys ajanmukaisen kaupunginasemakaava-lainsäädännön aikaansaamisesta otettaisiin asiantuntevan valmistelun esineeksi sekä että esitys asiasta aikanaan annettaisiin eduskunnalle.

Komitean ehdotusta tarkastaessaan oli valtuusto havainnut sen laadituksi suurella perusteellisuudella ja asiantuntemuksella sekä pääasiassa käyvän paneminen asiasta annettavan lainsäädännön pohjaksi. Yleismuistutuksena kuitenkin kävi huomauttaminen, että ehdotus näytti olevan liian seikkaperäinen sekä sisältävän moniaita puhtaasti paikallisuontoisia määräyksiä, jotka oikeastaan kuuluivat eri kaupunkien rakennusjärjestyksiin. Ehdotusta yksityiskohdittain tarkastaessa, jota tarkastusta oli toimitettu likinnä silmällä pitäen Helsingin kaupungin oloja ja vaatimuksia, oli havaittu olevan aihetta eräisiin lähemmin mainittuihin muistutuksiin. Nämä muistutukset tekemällä oli valtuusto katsonut olevan ehdottaminen lievennettäväksi useita semmoisia vaatimuksia, mitkä komitea oli tahtonut panna talonrakentamisen ehdoiksi, ja näin sitä mieluummin, kun yleisen rakennussäännön määräyksiä kävisi asianhaarain vaatiessa ehdotuksen 13 §:n mukaan koventaminen.

Lääninhallitus oli kaupunginvaltuustolta vaatinut lausuntoa sen johdosta, että täkäläisen käsityö- ja tehdasyhdistyksen järjestyssäännön määräyksiin oli haettu sellaista muutosta, että yhdistyksen valtuutettujen luku lisättäisiin 12:sta 16:ksi, minkä ohessa valittaisiin 3 varamiestä; että varsinaisia valtuutettuja tulisi ollakseen päätösvaltaisia olla sapuvilla 9 nykyisten 6 sijasta sekä, kun lisätyt valtuutetut kutsuttiin, vähintään 6 nykyisten 4 sijasta; että yhdistyksen jäsenten vuosimaksut, jotka nykyään olivat enintään 20 markkaa, voisivat olla enintään 100 markkaa; sekä että sakko valtuutettujen kokouksesta pois jäämisestä korotettaisiin 3:sta 5 markkaan.

Lausunto käsityöläis- ja tehdasyhdistyksen järjestyssäännön muuttamisesta.

Asiaa esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto ilmoittaa, ettei sillä puolestaan ollut hakemusta vastaan mitään muistuttamista.

Puoltavan lausunnon antoi kaupunginvaltuusto 10 tapauksessa Suomen kansalaisoikeuden hakemuksista ²⁾ ja 2 tapauksessa vapautusta Suomen kansalaisuudesta tarkoittavista hakemuksista ³⁾.

Lausuntoja Suomen kansalaisoikeuden y. m. hakemuksista.

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 25 p. 5 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. helmik. 25 p. 4—6 §, maalisk. 11 p. 4 §, huhtik. 15 p. 1 §, huhtik. 29 p. 2 §, kesäk. 10 p. 3 §, marrask. 11 p. 4 § ja jouluk. 9 p. 3 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. syysk. 9 p. 4 ja 5 §.

Lausuntoja elinkeino-oikeutta ja kiinteän omaisuuden omistusoikeutta tarkoittavista lupahakemuksista. 25 tapauksessa kaupunginvaltuusto puolsi ¹⁾ ja 1 tapauksessa ehdotti ²⁾ evättäväksi ulkomaalaisten tekemiä hakemuksia saada kaupungissa harjottaa elinkeinoä.

Lausuntoja rohdoskaupan, myrkyllisten aineiden y. m. kauppan harjottamislupaa tarkoittavista hakemuksista. Puoltavan lausunnon antoi ³⁾ kaupunginvaltuusto 1 tapauksessa ulkomaalaisen tekemästä hakemuksesta saada omistaa ja hallita kiinteää omaisuutta tässä kaupungissa.

Lausuntoja ruudin y. m. tuontilupaa tarkoittavasta hakemuksesta. Niinikään antoi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto 1 tapauksessa puoltavan lausunnon rohdoskaupan harjottamislupaa tarkoittavasta hakemuksesta.

Lausuntoja huutokauppaajanammattin harjottamista ja biljardinpitoa tarkoittavista lupahakemuksista. Samaten antoi kaupunginvaltuusto puoltavan lausunnon 4 tapauksessa myrkyllisten aineiden ⁵⁾ ja 1 tapauksessa kaustisen soodan ⁶⁾ kaupan harjottamislupaa tarkoittavista hakemuksista.

Lausuntoja huutokauppaajanammattin harjottamista ja biljardinpitoa tarkoittavista lupahakemuksista. Puoltavan lausunnon antoi ⁷⁾ kaupunginvaltuusto 1 tapauksessa ruudin, dynamiitin ja ilotulitusesineiden tuontilupaa tarkoittavasta hakemuksesta.

Lausuntoja huutokauppaajanammattin harjottamista ja biljardinpitoa tarkoittavista lupahakemuksista. Sitä vastoin ehdotti kaupunginvaltuusto 2 tapauksessa hylättäväksi ⁸⁾ hakemukset luvan saamisesta huutokauppaajanammattin harjottamiseen tässä kaupungissa.

Kanteluja Helsingin anniskeluosakeyhtiötä vastaan. Yhdessä tapauksessa antoi ⁹⁾ kaupunginvaltuusto puoltavan lausunnon hakemuksesta, joka tarkoitti luvan saamista biljardin pitämiseen yleisön käytettävänä tässä kaupungissa.

Kanteluja Helsingin anniskeluosakeyhtiötä vastaan. Kaupunginvaltuustolle annettussa kirjoituksessa ¹⁰⁾ useat tällaiset väkiviinajuomatavara-kauppiat, huomauttaen että Helsingin anniskeluosakeyhtiö käyttäen kilpailumenettelyjä, jotka eivät pitäneet yhtä niiden aikeiden kanssa, joita valtuustolla oli ollut vahvistessaan yhtiön toimintaohjelman, työskenteli noudattaen periaatteita, jotka tähtäsivät yksityisten harjottaman väkiviinatavarain kaupan tuhoamiseen tässä kaupungissa, esittivät, että valtuusto ottaisi tutkittavaksi, eikö mainittuja yhtiön kilpailutoimenpiteitä olisi katsottava sopimattomiksi ja taloudellisesti epäoikeutetuiksi sekä aiheuttaviksi valtuuston puolelta semmoista toimenpidettä, että yhtiö velvoitettaisiin joutuisasti korjaamaan huomautetut epäkohdat.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön annettua vastineen ¹⁰⁾ sekä väkiviina- ja mallasjuoma-asiaain valmisteluvaliokunnan annettua lau-

¹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 1—4 §, helmik. 4 p. 1 §, helmik. 25 p. 2 ja 3 §, maalisk. 11 p. 2 ja 3 §, huhtik. 1 p. 1—3 §, toukok. 28 p. 1 §, kesäk. 10 p. 39 §, syysk. 9 p. 1—3 §, syysk. 23 p. 1 §, lokak. 14 p. 1 ja 2 §, lokak. 28 p. 3 ja 4 §, marrask. 25 p. 3 ja 4 § sekä jouluk. 9 p. 1 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. helmik. 4 p. 2 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 1 p. 4 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. marrask. 11 p. 3 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. helmik. 4 p. 28 §, syysk. 23 p. 3 § sekä marrask. 11 p. 1 ja 2 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 9 p. 2 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. helmik. 25 p. 37 §. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. toukok. 28 p. 4 § ja syysk. 9 p. 14 §. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 25 p. 38 §. — ¹⁰⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 4.

sunnon asiasta päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto, että edellä mainittu esitys ei aiheuttaisi toimenpidettä.

Kolmessa tapauksessa antoi ²⁾ kaupunginvaltuusto myöntävän lausunnon hakemuksista, jotka tarkoittivat lupaa saada täällä anniskella väkiviinajuomia kesäkuun 1 päivään 1914 asti, minkä ohessa valtuusto 1 tapauksessa puolsi ³⁾ myöntymistä hakemukseen saada siirtää sellaisen oikeuden toiselle henkilölle. Yhdessä tapauksessa hylkäsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto väkiviinajuomain anniskelu-oikeutta tarkoittavan lupahakemuksen.

Lausuntoja väkiviinajuomain anniskelulupaa tarkoittavista hakemuksista.

Puoltavan lausunnon hakemuksista, jotka tarkoittivat luvan saamista klubioikeuksien käyttämiseen täällä kesäkuun 1 päivään 1914, antoi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto 2 tapauksessa.

Lausuntoja klubioikeuden saamista tarkoittavista hakemuksista.

Kirjelmissä tammikuun 30 sekä helmikuun 6 ja 15 päivältä lähetti maistraatti kaupunginvaltuustolle lausunnon saamiseksi maistraattiin annetut 55 hakemusta, jotka tarkoittivat oikeuden saamista mallasjuomain vähittäismyyntiin täällä kesäkuun 1 päivästä 1913 samaan päivään 1915.

Lausuntoja mallasjuomain anniskelulupaa tarkoittavista hakemuksista.

Asianomaisen valiokunnan annettua helmikuun 18:ntena päivätyn mietinnön ⁶⁾ asiasta päätti ⁷⁾ kaupunginvaltuusto valiokunnan ehdotuksen mukaisesti maistraatissa puoltaa myöntymistä aktiebolaget P. Sinebryehoff ja aktiebolaget Hugo Bastman yhtiöiden sekä Helsingin anniskeluosakeyhtiön tekemiin 20 hakemukseen sekä muista lupahakemuksista lausua, ettei maistraatti missään tapauksessa ottaisi huomioon niitä 22 hakemusta, joita vastaan valiokunta oli tehnyt muistutuksia.

Yhdessä tapauksessa antoi ⁸⁾ kaupunginvaltuusto puoltavan lausunnon hakemuksesta saada täällä kesäkuun 1 päivään 1914 asti ravintolaliikkeen ja ruuantarjoilun yhteydessä anniskella mallasjuomia.

Lausunto mallasjuomain anniskelulupaa tarkoittavasta hakemuksesta.

Niinikään antoi ⁹⁾ kaupunginvaltuusto 1 tapauksessa puoltavan lausunnon hakemuksesta saada lupa täällä kesäkuun 1 päivään 1914 asti noudettavaksi myydä viinejä ja muita miedompia juovutusjuomia.

Lausunto viinien y. m. vähittäismyyntilupaa tarkoittavasta hakemuksesta. Ilmoitus viinien y. m. väärennyksestä.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan tammikuun 16 päivänä 1912 oli päättänyt ¹⁰⁾ terveydenhoitolautakuntaan lähemmin valmisteltavaksi lähettää kysymyksen tarpeellisen valvonnan aikaansaamisesta viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain kauppaan nähden niiltä kohdin, joista terveydenhoidosta voimassa olevan

¹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 48 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 15 p. 2 §, huhtik. 29 p. 5 § ja marrask. 25 p. 23 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 29 p. 6 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. syysk. 23 p. 2 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. toukok. 28 p. 3 § ja kesäk. 10 p. 4 §. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 15. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. helmik. 25 p. 8 §. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 11 p. 5 §. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 25 p. 10 §. — ¹⁰⁾ Ks. 1912 vuod. kert. siv. 261.

asetuksen 32 ja 36 §:ssä säädettiin, ilmoitti lautakunta kirjelmässä maaliskuun 27 päivältä, että sellaista valvontaa toimitettaessa oli ilmisaatu väärennyksiä sekä että lautakunta oli tämän johdosta antanut kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorioin toimeksi asettaa kaikki viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain myyntipaikat jatkuvan tarkastuksen alaisiksi, mutta ettei lautakunta katsonut vielä olevan syytä ryhtyä oikeudellisiin toimenpiteisiin asianomaisia myyjiä vastaan.

Asiaa esiteltäessä katsoi¹⁾ kaupunginvaltuusto, että edellä mainittuja väärennyksiä koskeva oikeudellinen tutkimus oli toimeenpantava sitä suuremmalla syyllä, kun myönnettyjen myyntioikeuksien pitennys, eräistä viinien ja muiden miedompien väkijuomien kaupan rajoituksista voimassa olevan asetuksen mukaan, oli sen varassa, olivatko asianomaiset hakijat väärinkäyttäneet oikeuttaan, rikkoneet väkiviina- tahi mallasjuomain myyntiä koskevia asetuksia tahi muutoin saattaneet itsensä syypäiksi epäjärjestykseen myynnissä. Mutta kun terveydenhoitolautakunnalla oli itsenäinen valta harkita, oliko ilmianto asiasta tehtävä viralliselle syyttäjälle vai ei, ei valtuusto katsonut lautakunnan tekemän ilmoituksen aiheuttavan toimenpidettä valtuuston puolelta.

Väkiviinajuomain vähittäismyynnin ja anniskelun, mallasjuomain anniskelun sekä viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäiskaupan järjestäminen ynnä ensimmäintun liikkeen yksinoikeuden pidentäminen.

Kun se kahden vuoden aika, joksi maistraatti oli myöntänyt väkiviinajuomain vähittäismyynti- ja anniskeluoikeudet, päättyi kesäkuun 1 päivänä 1914, jätti maistraatti kahdessa kirjelmässä lokakuun 1 päivältä, paloviinan ja muiden poltettujen tai tislattujen väkiviinajuomain myymisestä y. m. kesäkuun 9 päivänä 1892 annettun asetuksen 6 §:n johdosta, kaupunginvaltuuston päätettäväksi, oliko tuollaisia oikeuksia ensintulevaksi myyntikaudeksi, ensin mainitusta päivästä samaan päivään vuonna 1916 lukien, myönnettävä ja montako sekä missä kaupungin seuduissa vähittäismyynti- ja anniskelupaikkoja ei saisi olla.

Lisäksi pyysi maistraatti niinikään kirjelmässä lokakuun 1 päivältä, mallasjuomain myymisestä ja anniskelusta huhtikuun 2 päivänä 1883 annettun asetuksen 10 §:n säännökseen katsoen, kaupunginvaltuuston lausuntoa siitä, oliko väkevään mallasjuomain anniskeluoikeuksia edellä mainituksi myyntikaudeksi myönnettävä ja montako sekä mihin osiin kaupunkia tuollaisia anniskelupaikkoja ei saisi sijoittaa.

Edelleen pyysi maistraatti kirjelmässä lokakuun 1 päivältä, eräistä viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain kaupan rajoituksista toukokuun 2 päivänä 1895 annettun asetuksen 2 §:n säännökseen johdosta, kaupunginvaltuuston lausuntoa siitä, oliko

¹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 15 p. 11 §.

puheenalaisen laatuksia oikeuksia seuraavaksi myyntikaudeksi, edellä mainitulla tavalla lukien, annettava ja montako sekä missä osissa kaupunkia tuollaisia vähittäismyyntipaikkoja ei saisi olla.

Lopuksi lähetti maistraatti kirjelmässä lokakuun 6 päivältä Helsingin kaupunginvaltuustolle osotetun Helsingin anniskeluosakeyhtiön johtokunnan kirjelmän, jossa ilmoitettiin että, jos väkiviinajuomain anniskelu ja vähittäismyynti kaupungissa edelleen kesäkuun 1 päivän 1914 ja kesäkuun 1 päivän 1916 välisenä aikana pysytettiin yksinoikeutena, yhtiö oli halukas jatkamaan mainitun yksinoikeuden käyttämistä.

Asianomaisen valiokunnan annettua mietinnön 1) näistä asioista ynnä eräät kaupunginvaltuustolle annetut esitykset asiasta sekä sittenkun valtuustolle lisäksi oli annettu esityksiä anomuksineen, että juovutusjuomain kauppa rajoitettaisiin niin pitkälle kuin voimassa oleva laki sallii, päätti 2) valtuusto äänestettyään, että erikoisia viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäismyyntioikeuksia ei enää täällä annettaisi sen vähittäiskaupan lisäksi, jota edellä mainitun toukokuun 2 päivänä 1895 annetun asetuksen 1 §:n 2 momentin johdosta saa harjottaa se, jolla on oikeus vähittäin myydä paloviinaa ja siihen verrattavia juomia. Muilta kohdin palautettiin asia valiokuntaan edelleen valmisteltavaksi.

Rahatoimikamarin jäseneksi ent. senaattorin C. Almqvistin sijaan, joka oli mainitusta tehtävästä vapautettu 3), valitsi 4) kaupunginvaltuusto oikeusraatimies W. F. Heimbürgerin.

Jäsenen valitseminen rahatoimikamariin.

Verotusvalmistelukunnan jäseniksi huhtikuun 1 päivän 1913 ja saman päivän 1916 väliseksi kolmivuotiskaudeksi valitsi 5) kaupunginvaltuusto apteekkari E. Stigzeliuksen ja ent. protokollasihiteerin B. Wasastjernan.

Verotusvalmistelukunnan jäsenten vaali.

Vastaperustettuun sosialilautakuntaan 6) valitsi 7) kaupunginvaltuusto jäseniksi herrat Ehrnroothin ja Stenrothin, pienviljelijä A. O. Tokoin ja herra V. von Wrightin sekä varajäseniksi vakuustustarkastaja O. Hallsténin, asiamies K. Heinosen, filosofianmaisteri G. R. Snellmanin ja herra Zilliacuksen, kaikki 1914 vuoden loppuun, minkä ohessa valtuusto antoi herra Ehrnroothin toimeksi kutsua lautakunnan perustavaan kokoukseen.

Sosiaalilautakunnan jäsenten ja varajäsenten vaali.

Jäseneksi oikeusapulautakuntaan ent. senaattorin C. Almqvistin sijaan, joka oli vapautettu 8) mainitusta tehtävästä, valitsi 9) kaupunginvaltuusto herra Ståhlbergin.

Oikeusapulautakunnan jäsenen vaali.

Kun musiikkilautakunnan jäsenten tehtävä kuuluu lautakun-

Musiikkilauta-

1) Valt. pain. asiakirj. n:o 86. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 9 p. 19 §. — 3) Ks. 1912 vuod. kert. siv. 266. — 4) Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 41 §. — 5) Valt. pöytäk. maalisk. 11 p. 14 §. — 6) Ks. tätä kert. siv. 200 ja seur. — 7) Valt. pöytäk. toukok. 13 p. 37 §. — 8) Ks. 1912 vuod. kert. siv. 266. — 9) Valt. pöytäk. helmik. 4 p. 21 §.

kunnan kokoonpano.

taan päättyi kuluvaan vuoden lopussa, mutta lautakunnalta kuitenkin oli odotettavana molempain täällä toimivain konserttiorkesterien yhdistämistä tarkoittava esitys ja lautakunnan kokoonpano saattoi vaikuttaa mainitun asian ratkaisuun, päätti 1) kaupunginvaltuusto kokouksessaan joulukuun 30 päivänä antaa lautakunnan tehtäväksi toimia silloisessa kokoonpanossaan siksi, kunnes valtuusto oli loppuun käsitellyt mainitun esityksen.

Vapautus vaivaishoitohallituksen puheenjohtajan, jäsenen ja varajäsenen toimesta sekä toisen puheenjohtajan ynnä toisten jäsenten ja varajäsenten valitseminen.

Tehtyjen hakemusten johdosta vapautti 2) kaupunginvaltuusto pormestari B. Schaumanin vaivaishoitohallituksen puheenjohtajan, kultaseppä H. Fagerroosin ja luutnantti G. Poppiuksen saman hallituksen jäsenen sekä rovastinrouva F. Nordlundin, hovineuvoksettar E. Allénin ja varatuomari L. Collanin saman hallituksen varajäsenen toimesta, minkä ohessa valtuusto heidän sijaansa valitsi puheenjohtajaksi herra Serlachiuksen, jäseniksi todellisen valtioneuvoksen L. Munekin ja aluelääkäri J. L. Wetterstrandin sekä jäseneksi herra Serlachiuksen sijaan ent. prokuraattorin L. Kihlmanin ynnä varajäseniksi neiti M. Bohmin ja lakitieteenkandidaatti E. Böökin.

Kaupungin kansakoulujohdotuntain jäsenten vaali.

Jäseniksi kaupungin ruotsinkielisten kansakoulujen johtokuntaan valitsi 3) kaupunginvaltuusto kamreeri H. Bengelsdorffin, arkkitehti W. Aspelinin, filosofiantohtori S. Johanssonin, varatuomari A. af Forselleksen, rehtori E. Meinanderin ja neiti D. Neoviuksen sekä suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan jäseniksi protokollasihteeri K. Malinin, neiti M. von Troilin, filosofiantohtorin, neiti M. Fribergin, vakuutustarkastaja O. Hallsténin, arkkitehti W. Palmqvistin ja ylimäär. professorin M. Soinisen.

Jäsenten valitseminen kaupungin kansakoulupiirien kouluneuvostoihin.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli valitsijamiehiksi kaupungin kansakoulupiirien kouluneuvostojen jäseniä lukuvuodeksi 1913—14 valitsemaan 4) valinnut herrat Castrénin, Hertzbergin, Hurmerinnan, Krogiuksen ja Salingren sekä valitsijamiehet olivat valtuustolle antaneet mainittuun tehtävään valitsemainsa henkilöjen luettelon, päätti 5) valtuusto kaupungin ruotsin- ja suomenkielisten kansakoulujen johtokunnille ilmoitettavaksi toimitetun vaalin tuloksista.

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin tilintarkastajain vaali.

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin tilintarkastajain vaali. 1913 vuoden tilejä tarkastamaan valitsi 6) kaupunginvaltuusto herra A. F. Lindbergin ja professori E. Nordströmin.

Ehdotus yhteiskoulun kouluneuvostoksi.

Sittenkun k. senaatti päätöksellään helmikuun 5 päivältä oli myöntänyt everstinrouva F. de Pontille luvan tänne perustaa

1) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 4 §. — 2) Valt. pöytäk. toukok. 13 p. 8 ja 43 §, syysk. 9 p. 48 § ja syysk. 23 p. 14 §. — 3) Valt. pöytäk. toukok. 28 p. 12 §. — 4) Valt. pöytäk. marrask. 25. p. 21 §. — 5) Valt. pöytäk. jouluk. 9 p. 10 §. — 6) Valt. pöytäk. kesäk 10 p. 27 §.

Svenska samskolan i Helsingfors nimisen täydellisen, yliopistoon johtavan oppilaitoksen sekä tarvittaessa 2-luokkaisen valmistavan koulun, pyysi maistraatti kirjelmässä maaliskuun 17 päivästä koulu- toimen ylihallituksen tekemän esityksen johdosta, että kaupungin- valtuusto sillä tavoin kuin lokakuun 18 päivänä 1898 annetun mainitun ylihallituksen ohjesäännön 15 §:ssä säädettiin, ehdottaisi sopivia henkilöjä jäseniksi siihen kouluneuvostoon, mikä ylihalli- tuksen oli valittava uudelle oppilaitokselle.

Asiaa esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto kouluneuvoston jäseniksi ehdottaa herra Salingren, ylimäär. professorin W. Pip- pingin, ent. kuvernöörin F. G. Björnbergin, filosofiantohtori R. Sa- xénin, rouva A. Strengellin ja neiti S. Snellmanin.

Varajäseneksi kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen herra Hertzbergin sijaan, jonka rahatoimikamari oli valinnut hal- lituksen jäseneksi, valitsi 2) kaupunginvaltuusto herra Engströmin.

Uudenmaan läänin vaalipiirin keskuslautakunnan jäseniksi maassamme elokuun 1 päivänä alkavia eduskuntavaaleja varten valitsi 3) kaupunginvaltuusto aktuaari O. Groundstroemin ja filo- sofiantohtori S. Johanssonin sekä varamieheksi filosofianmaisteri A. E. Lehdon.

Tehdyn anomuksen johdosta vapautti 4) kaupunginvaltuusto herra Serlachiuksen olemasta raastuvanoikeuden työjärjestystä tarkastamaan asetetun komitean jäsenenä ja valitsi 5) hänen sijaansa jäseneksi lakitieteentohtori A. Charpentierin.

Jäseniksi kaupungin 1914 vuoden meno- ja tulosäännön ehdo- tusta tarkastavaan valiokuntaan valitsi 6) kaupunginvaltuusto her- rat Alfthanin, Elvingin, Paloheimon, Relanderin, Stenrothin, F. von Wrightin ja Zilliacuksen.

Niinikään valitsi 7) kaupunginvaltuusto kaupungin irtaimen omaisuuden katsastusmiehiksi vuodeksi 1913 herra Häggmanin, kau- punginkirjanpitäjä E. Enebergin, pankkivirkamies M. Höckertin, merikapteeni L. Laurentin, insinööri C. H. Procopén, notaari A. Sallménin ja tehtailija K. A. Wiggin sekä heidän varamieheikseen filosofianmaisteri W. E. Liuksialan, konttorinjohtaja E. Grönlundin, ylioppilas V. Hougbergin, arkkitehti W. von Essenin ja filosofian- tohtori A. H. Bergholmin.

Jäseniksi siihen valiokuntaan, jonka tuli valmistella väkiviina- ja mallasjuomain sekä viinien ja muiden miedompain juovutus- juomain myyntiä koskevat asiat, valitsi 8) kaupunginvaltuusto

Kaupungin tek-
nillisten laitosten
hallituksen
varajäsenen
vaali.

Jäsenten ja
varajäsenen
valitseminen
Uudenmaan
läänin vaalipiir-
in keskuslau-
takuntaan.

Vapautus raas-
tuvanoikeuden
työjärjestystä
tarkastamaan
asetetun komi-
tean jäsenyy-
destä sekä toi-
sen jäsenen
vaali.

Budjettivalio-
kunnan jäsen-
ten vaali.

Kaupungin irt-
taimen omai-
suuden katsas-
tusmiesten
vaali.

Valiokunnan
valitseminen
väkiviina- ja
mallasjuomain
y. m. myyntiä
koskevia
asioita valmis-
telemaan.

1) Valt. pöytäk. huhtik. 1 p. 23 §. — 2) Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 27 §. —
3) Valt. pöytäk. toukok. 28 p. 21 §. — 4) Valt. pöytäk. lokak. 28 p. 24 §. — 5) Valt.
pöytäk. marrask. 11 p. 22 §. — 6) Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 38 §. — 7) Valt.
pöytäk. lokak. 14 p. 28 §. — 8) Valt. pöytäk. tammik. 7 p. 4 §.

herrat Lundqvistin, Häggmanin, Lasseniuksen, Salingren ja Serlachiuksen.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön tilintarkastajan vaali.

Edelleen valitsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto Helsingin anniskeluosakeyhtiön 1912 vuoden tilejä tarkastamaan kaupunginkassanhoitaja S. Ehrstedtin.

Voittovarainvaliokunnan jäsenten vaali.

Samaten valitsi ²⁾ kaupunginvaltuusto jäseniksi valiokuntaan, jonka oli annettava ehdotus Helsingin anniskeluosakeyhtiön 1912 vuoden voittovaroista kaupungille tulevan osuuden jakamiseksi, herrat Heikelin, Ehrnroothin, Rosenqvistin, Hurmerinnan ja Sederholmin.

Helsingin pörssin tilintarkastajan vaali.

Helsingin pörssin tilejä ja hallintoa tarkastamaan valitsi ³⁾ kaupunginvaltuusto herra Ernst Krogiuksen.

Jäsenten valitseminen kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta apurahoja jakavaan valiokuntaan.

Jäseniksi valiokuntaan, jonka oli jaettava vuodelta 1913 apurahat kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta, valitsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto herrat A. F. Lindbergin, Maneliuksen, Pesosen, Roosin ja V. von Wrightin.

Kaupungin lautakuntain ja hallitusten puheenjohtajain, jäsenten ja varajäsenten vaali.

Puheenjohtajiksi, jäseniksi ja varajäseniksi kaupungin lautakuntiin ja hallituksiin vuoden lopussa erovuoroisten henkilöiden sijaan valitsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto:

rahatoimikamariin: puheenjohtajaksi todellisen valtioneuvoksen A. Gripenbergin, varapuheenjohtajaksi herra Stjernvallin, jäseniksi herra Hertzbergin ja lakitieteentohtori K. Ignatiuksen sekä varajäseniksi kamarineuvos N. B. A. Grotenfeltin, insinööri H. Liliuksen ja yli-insinööriin, filosofiantohtori K. R. von Willebrandin;

kaupungin yleisten töiden hallitukseen: jäseneksi arkkitehti A. Lindgrenin sekä varajäseniksi konsuli K. Stockmannin ja herra Enckellin;

holhouslautakuntaan: jäseneksi kamreeri A. Rikbergin;

kunnan työnvälitystoimiston johtokuntaan: puheenjohtajaksi filosofiantohtori S. Ivalon ja hänen varamiehekseen lakitieteenkandidaatti E. Böökin, jäseniksi rakennusmestari J. Ahteen ja kirvesmies Th. Lillqvistin sekä varajäseniksi rakennusmestari R. Willmanin ja työmies K. E. Satamavuoren;

kasvatustalokuntaan: jäseniksi ent. kuvernööriin I. Gordien ja lakitieteentohtori A. Charpentierin;

oikeusapulautakuntaan: jäseniksi herra Ståhlbergin, professori W. Chydeniuksen ja herra Heimbürgerin sekä varajäseniksi varatuomari K. Sundmanin ja herra Freyn;

¹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 37 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 11 p. 13 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. helmik. 4 p. 30 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. lokak. 14 p. 29 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 9 p. 5 §.

kansanlastentarhain johtokuntaan: jäseniksi rehtori B. Estlanderin ja filosofiantohtori O. Mantereen, viimeksi mainitun paikakunnalta pois muuttaneen filosofiantohtori K. O. Wikmanin sijaan;

palotoimikuntaan: jäseniksi arkkitehti B. W. Blomin ja insinööri G. Souranderin sekä varajäseniksi herra Forsiuksen ja johtaja J. Rundqvistin;

terveydenhoitolautakuntaan: puheenjohtajaksi herra Heikelin, jäseniksi lakitieteentohtori F. O. Liliuksen, lääketieteentohtorin, vapaaherra O. von Hellensin, arkkitehti L. Mallanderin ja herra Zilliacuksen sekä varajäseniksi professori A. Juséliuksen, arkkitehti L. Sonckin, apteekkari E. Stigzeliuksen, ent. senaattorin C. J. Timgrenin ja lääketieteentohtori V. Wegeliuksen;

Marian sairaalan hallitukseen: jäseniksi herrat Idmanin ja Salingren, ylimäär. professorin H. Holstin sekä pankinjohtaja E. Indreniuksen;

vaiavaishoitohallitukseen: puheenjohtajaksi herra Serlachiuksen, jäseniksi aluelääkäri H. Sundeliuksen, prokuristi C. F. Fagerholmin ja todellisen valtioneuvoksen L. Munckin sekä varajäseniksi lakitieteenkandidaatti E. Böökin ynnä neidit M. Bohmin ja E. Heikelin;

alempain käsityöläiskoulujen johtokuntaan: jäseneksi lehtori J. Reuterin;

valmistavan poikain ammattikoulun johtokuntaan: jäseneksi insinööri J. Reuterin sekä varajäseniksi herra Engströmin ja insinööri O. Lönnrotin;

tyttöjen ammattikoulun johtokuntaan: jäseniksi rouva E. Sjöströmin ja neiti A. Furuhjelmin sekä varajäseniksi neidit M. von Troilin ja V. Hjeltin ynnä herra H. Lindbergin;

Helsingin kaupungin kirjaston hallitukseen: jäseneksi lehtori H. Bergrothin ja varajäseneksi professori Y. Hirnin;

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokuntaan: jäseniksi filosofiantohtori G. Boreniuksen ja kirkkoherra C. G. Olsonin;

majoituslautakuntaan: puheenjohtajaksi everstiluutnantti G. E. M. af Enehjelmin, jäseneksi ylikassanhoitajan, vapaaherra L. Hisinger-Jägerskiöldin sekä varajäseniksi alikapteenit G. A. Bäckmanin ja A. Lindbergin; samoin kuin

kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen: puheenjohtajaksi kauppaneuvos Hj. Schildtin, jäseneksi herra Alfthanin sekä varajäseniksi herra Engströmin ja insinööri F. Rosbergin.